

Чи стане Єрмак главою Кабміну

Сірий кардинал у головному кріслі уряду? Слідкуймо за руками

» стор. 4

Ігри з кривавим монстром

Україна перенаситилась зажуреністю Заходу

» стор. 5

Родзинки древнього Городка

Люди з невеличкого містечка на Львівщині приймають у себе переселенців та релоковані підприємства

» стор. 11

Україна молода

Середа, 10 квітня 2024 року

№15 (5979)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 38,988 грн
1 € = 42,200 грн

Житловий сертифікат: купи собі нову домівку

На початку березня 1 тисяча українських родин, або 25% власників сертифікатів, придбали собі житло за кошти програми «єВідновлення»

» стор. 10

Українці, які втратили житло внаслідок російської збройної агресії, можуть придбати нове за ринковими цінами.
Фото з сайту 3m2.ua.

«Хакери знищили дата-центр, яким користувалися російський ВПК, нафтогазова і телекомунікаційна галузі. Знищено понад 300Тб даних «Уральського заводу цивільної авіації», «Газпрому», «Лукойлу», «Роснафти» та інших стратегічних компаній».

Лариса САЛІМОНОВИЧ

У Головному управлінні розвідки МОУ розкрили деталі вигорання зсередини ракетного корабля «Серпухов», який базувався у місті Балтійськ Калінінградської області. Подія сталася 7 квітня на території військово-морської бази рашистів.

«Серпухов» — російське судно проекту 21631 «Буян-М», спущене державою-агресором на воду в 2015 році, — йдеється в повідомленні. — Через пожежу всередині повністю знищено його засоби зв'язку та автоматизації. Відновлення боєздатності «серпухова» потребуватиме тривалого часу. Гуркіт не знає меж. Далі буде! Слава Україні!».

Тим часом українські кібервійська завдали серйозного удару по ключових підприємствах окупантів. «Хакери знищили дата-центр, яким користувалися російський ВПК, нафтогазова і телекомунікаційна галузі, — повідомив політолог, борець ЗСУ Кирило Сазонов. — Знищено понад 300Тб даних «Уральського заводу цивільної авіації», «Газпрому», «Лукойлу», «Роснафти» та інших стратегічних компаній».

За словами експерта, Кібердепартамент СБУ разом з вітчизняною хакерською групою BLACKJACK завдали значних втрат ворогу не вперше. Рашисти наразі намагаються приховати свої збитки, але альтернативні джерела повідомляють про сотні мільйонів доларів.

Євдокія ФЕЩЕНКО

У Будинку митрополита Національного заповідника «Софія Київська» 19 квітня відбудеться презентація двох книг другого тому видання «Місто Конотоп у матеріалах Генерального опису Лівобережної України 1765—1769 років». Це продовження серії «Спадок Гетьманщини», яку започаткував однойменний благодійний фонд, — одне з найкращих у доробку видавництва «Кліо», з яким фонд розпочав співпрацю 2019 року з видання унікального Літопису Самійла Величка без купюр.

Проект розпочато з міста Конотопа — сотенного центру Гетьманщини. У двох масивних книгах (загалом 1 тис. 700 сторінок) уперше опубліковано понад 900 документів 1670—1769 років. Розлогий опис козацького Конотопа другої половини XVIII століття стане важливою цеглинкою у відродженні історичної пам'яті про Гетьманщину загалом. Опрацьований істориком Олександром Тригубом масив документів містить об'ємний джерельний матеріал для різнобічних наукових студій з історичної антропології й соціальної історії, що охоплюють ретроспективні дослідження демографії, мікроісторії, повсякдення, сім'ї, домогосподарств, родинних зв'язків тощо.

На презентації Центральний державний історичний архів України уперше продемонструє загалом оригінальний документ — Генеральний опис Лівобережної України 1765—1769 років, ту його частину, що стосується Конотопа. Музей Шереметьєвих представить унікальні артефакти часів Гетьманщини, що засвідчують високу сфрагістичну й геральдичну культуру Козацької держави.

Історію крадуть, а рукописи горять. Завадити цьому — головне завдання проекту «Спадок Гетьманщини». Благодійний фонд «Спадок Гетьманщини» (Конотоп) організовує систематичне опрацювання й видання документів з унікального джерельного комплексу — Генерального опису Лівобережної України 1765—1769 років. Благодійник проекту — Євген

■ НА ФРОНТІ

У ворога палає

Українські оператори дронів і кібервоїни продовжують підривати обороноздатність росії на її території

Успіх українських фахівців прокоментував і політолог Олексій Голубуцький. «Це була одна з найпотужніших кібератак по російській промисловості, — сказав він. — За значу, що російські хакери до 22-го року вважалися одними з кращих у світі. На їхньому рахунку навіть спроба зірвати вибори у США. Однак у боротьбі з українською спецслужбою вони не мають успіхів».

Оператори БПЛА теж на бойовому посту. У ніч з 8-го на 9 квітня вибухи традиційно пролунали у Севастополі, а також на заводі у Брянській області, де орки виробляють вибухівку. Про це повідомив місцевий Telegram-канал Astra з посиланням на власні джерела.

Найгарячішою точкою фронту й далі залишається Донецький напрям. Окупанти за будь-яку ціну намагаються захопити увесь регіон, тому не шкодують ні людей, ні техніку. Втім успіхів досягти їм не вдається, оскільки ЗСУ мужньо

тримають оборону, періодично повертаючи втрачені позиції. Днями сталася ситуація, коли окупанти спочатку заїздили у лісову зону на схід від Новокалінового і до невеликої будівлі на південно-східній околиці населеного пункту. Але потім українські сили здійснили успішну контратаку в тій же лісовій зоні.

Ціна перемоги рашистських adeptів війни взагалі не цікавить, хоча вона й далі залишається для них надто високою. Втрати особового складу російських військ лише за 7 квітня збільшилися на 890 орків і тепер загалом становлять до 448 тис. 400 осіб. Також українські захисники протягом цієї ж доби знищили 13 танків, 24 бойові броньовані машини і 40 артилерійських систем.

Похід орків на правий берег Херсонської області, за даними пресцентру Сил оборони півдня, й надалі залишається проблематичним, оскільки там надійно облаштовані оборонні рубежі. ■

■ ІСТОРІЯ

Спадок Гетьманщини із сотенного центру

У Києві презентують видання «Місто Конотоп у матеріалах Генерального опису Лівобережної України 1765—1769 років»

Сур, почесний голова Благодійного фонду «Спадок Гетьманщини», корінний конотопець.

Модеруватиме захід у Києві отець Георгій Коваленко — ректор Відкритого православного університету Святої Софії-Премудрості, уродженець Конотопа. Серед організаторів також — Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» (м. Батурин).

Зануритися в атмосферу Гетьманської України учасникам столичної презентації допоможе хор Собору Різдва Пресвятої Богородиці ПЦУ з Конотопа. Виконуватимуть твори видатного українського композитора XVIII століття Дмитра Бортнянського. ■

■ РЕЗОНАНС

На фронт покличуть не всіх?

Верховна Рада цього тижня може розпочати розгляд доопрацьованого законопроекту про мобілізацію

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Комітет ВР з питань національної безпеки, оборони і розвідки наприкінці минулого тижня не завершив розгляд законопроекту про мобілізацію, однак уже 10 квітня документ може бути винесено на розгляд у сесійній залі. Про це у власному телеграм-каналі повідомив депутат Ярослав Железняк.

Народний обранець зазначив, що мали продовжувати підготовку таблиці до другого читання у перші дні тижня, понеділок-вівторок. Написав: «Ну і 10 квітня, дуже ймовірно, вже буде у залі Ради початок розгляду. А 11 квітня — фінальне голосування». За словами пана Железняка, у сесійній залі кожен правку врахують або відхилять, тому про остаточну версію говорити ще рано.

Як «УМ» уже повідомляла, Кабмін подав до парламенту цей документ наприкінці минулого року 25 грудня, але 11 січня його відкликали для доопрацювання. У першому читанні оновлену версію прийняли 30 січня.

Утім робота над текстом не припиняється й досі. За час, що минув, народні депутати внесли до законопроекту більш ніж 4 тис. 200 правок. «Під час цієї роботи ми, по-перше, були змушені пропустити деякі питання, щоб повернутись до них, коли буде узгоджена фінальна концепція, і не допустити протиріч між окремими нормами, — прокоментував ситуацію «РБК-Україні» член згаданого комітету Федір Веніславський. — Тому ми не можемо сказати, що комітет уже завершив свою роботу над документом».

За його словами, наразі депутатам необхідно коректно виписати право на відстрочку від мобілізації загалом, а також — для осіб, які здійснюють догляд за особами з інвалідністю. Крім того, залишили на кінець питання стимулювання до призову на військову службу і обмеження за неявку до ТЦК.

«Нагадаю, що у початковій версії йшлося про обмеження прав фізичної особи у виїзді за межі України, — повідомив Федір Веніславський, — обмеження прав на керування транспортним засобом, а також про накладення арешту на банківські рахунки та цінності, що зберігаються в банках». Дискусії на цей рахунок — у самому розпалі.

Також члени Комітету приділили увагу так званій мотиваційній частині законопроекту, яка має стимулювати бажання українців записатися до лав ЗСУ. У редакції, яку взяли за основу, контрактикам надають можливість обрати підрозділ із переліку, затвердженого Генштабом. Обіцяють і додаткову винагороду, порядок виплати якої повинен визначити Кабмін. Водночас одноразову винагороду в розмірі 70 тисяч гривень передбачено тим, хто братиме участь у бойових діях безпосередньо на передовій протягом 30 днів.

Банківські історії військовослужбовців також містять заохочувальні стимули. Якщо цю норму буде затверджено, то вони матимуть право на компенсацію 50 відсотків від першого внеску за іпотечним кредитом.

Як довго триватиме обговорення, наразі сказати важко. Голова Верховної Ради Руслан Стефанчук повідомляв, що законопроект про мобілізацію в сесійній залі можуть розглядати впродовж одного-двох тижнів, якщо народні депутати наполягатимуть на всіх правках. ■

■ ОГОЛОШЕННЯ

Втрачений додаток до диплому НК 21396552, виданий Донбаською Державною машинобудівною академією 15 лютого 2003 р на ім'я Мілько Юлії Володимирівни, вважати недійсним.

■ ДОБРОЧИННІСТЬ

Авто для фронту

Черкаси — серед лідерів допомоги
Силам оборони

Ці автівки придбані коштом Черкаської територіальної громади через управління цивільного захисту.
Фото Черкаської міської ради.

Людмила НІКІТЕНКО

Черкаський міський голова Анатолій Бондаренко передав шість нових позашляховиків 118-й окремій бригаді Сил територіальної оборони ЗСУ. Ці автівки придбані коштом Черкаської територіальної громади через управління цивільного захисту. Про це «Україні молодій» повідомили у міській раді міста.

За словами Анатолія Бондаренка, підтримка військових завжди в пріоритеті. Їхні мужність, відвага та самовідданість — це те, зазначає міський голова Черкас, що дає нам віру і надію на краще майбутнє.

«Ми розуміємо, що ЗСУ потрібна наша підтримка і допомога, тож і надалі робимо все можливе, щоб її надавати. Віримо, що завдяки спільним зусиллям здо-

лаємо ворога», — зазначає пан Анатолій.

Як наголошує підполковник ЗСУ Володимир Петришин, надійний тил — запорука міцної армії, тож позашляховики від черкашан стануть значним та надійним підкріпленням, вони допомогатимуть виконувати найскладніші завдання на різних напрямках фронту.

До речі, за рейтингом серед 20 міст-волонтерів, які спрямували найбільше коштів на оборону в 2023 році, Черкаси — у п'ятірці лідерів після Житомира, Хмельницького, Полтави та Києва. Рейтинг міст-волонтерів, уточнюють у Черкаській міській раді, оприлюднено у всеукраїнських ЗМІ. Автори проаналізували, хто найбільше з обласних центрів донатив на підсилення обороноздатності України відносно розміру своїх бюджетів. ■

■ ПРИРОДА

Безхвості «хамелеони» — залицяльники

У Холодному Яру знайшли рідкісних гостромордих жаб, які міняють колір шкіри

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині в національному природному парку «Холодний Яр» провели дослідження земноводних на цій заповідній території.

Як повідомляє Максим Гаврилюк, директор ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, під час цієї роботи фахівці й виявили місця розмноження рідкісних для цієї місцевості гостромордих жаб (*Rana arvalis*). За його словами, земноводні, звісно, не мають такої чарівності, як птахи. Але у їхній непоказній красі також є свій шарм, оскільки самці цього виду в період розмноження набувають ніжно-блакитного кольору, тоді як в інший час свого життя мають коричневе забарвлення.

«Це зайвий раз доводить, що у тваринному світі «чоловіки» готові на неймовірні перетворення заради «жінок». А якщо серйозно, то Холодний Яр продовжує приносити сюрпризи та підтверджувати важливість створення тут національного природного парку», — наголошує Максим Гаврилюк.

Нагадаємо, що гостроморда жаба розповсюджена в Європі та Азії. Завдовжки сім сантиметрів. Має однотонне коричневе забарвлення черева та великі плями на вухах, а на спині — білу смужку. Голова більш витягнута, ніж у звичайної європейської жаби, а задні ноги коротші, ніж в інших жаб, і перепончасті.

До речі, найбільшою жабою у світі вважається австралійська жаба Голаф довжиною понад 90 сантиметрів і вагою до трьох кілограмів, яка стрибає на три метри. ■

■ ФЕСТИВАЛЬНИЙ СИНДРОМ

Рок Фаргас і звуки війни

Втретє з початку повномасштабного вторгнення
відбудеться KharkivMusicFest

«Київська камерата», скрипалька Богдана Півненко і диригент Рок Фаргас.
Колаж «Україні молодій».

Валентина ГРИГОРЕНКО

«Слухати. Чути. Відчувати». Такий меседж цьогорічного фестивалю KharkivMusicFest, старт якого планують на 13 квітня — попри напружену ситуацію через ворожі обстріли у прифронтовому місті. Утім організатори вважають, що концерт-відкриття і подальші заходи до 1 червня додаватимуть людям впевненості в період війни, яку веде РФ. Бо проведення вже традиційного фестивалю класичної музики — це про відчуття й зміни, які відбуваються з кожним, про важливість чутливості до часу, в якому живемо, й гостроту почуттів. А ще — про творчу силу згуртованості; про те, що бентежить, надихає і підтримує.

Зі зрозумілих причин місця проведення концерту-відкриття фестивалю KharkivMusicFest, потрапити на який можна безкоштовно за попередньою реєстрацією, попередньо не оголошують.

«Попри непрості умови, в яких ми вже котрий рік живемо і працюємо, наш фестиваль щороку відбувається, і я глибоко переконаний, що так і має бути, — коментує президент фестивалю Сергій Політучий. — І це не тільки про культуру спротиву, про демонстрацію того, що прифронтовий Харків живий і залишається культурним центром, у якому відбуваються фестивалі, концерти тощо, куди приїжджають зірки зі світовим ім'ям. Не тільки про те, що таким чином ми комунікуємо й зі співвітчизниками, і з закордонною аудиторією, показуючи, яке місто зараз, які у ньому ми. Фестиваль виконує важливе з погляду гуманізму завдання — мистецтво підтримує людей, дарує людям душевну втіху, змогу відволіктися від страшних реалій війни. Це та рідкісна можливість хоча б на деякий час переключитись і, можливо, трохи підзарядити свої внутрішні ресурси».

У листопаді минулого року KharkivMusicFest представив у Києві в межах проекту «Філармонія нескорених» програму «Медитації в часі» за участю Національного ансамблю солістів «Київська камерата» під орудою молодого іспансько-німецького диригента Рока Фаргаса, який уперше виступав в Україні. Тепер, 13 квітня, він диригуватиме концерт у Харкові.

«Це велика честь для мене — виступити в Харкові. Коли мене запросили стати частиною фестивалю, я відчув, що для людей це буде важливо — в такі важкі часи віднайти трохи нормальності буття, насолодитися чудовими моментами, які дарує музика», — прокоментував Рок Фаргас.

Диригент родом з Барселони, вивчав музику в Кембриджському університеті (Велика Британія). Здобув ступінь магістра з історичного виконавства та оркестрового диригування в Королівській академії музики в Лондоні. «Київська камерата» з Роком Фаргасом нещодавно зіграла три концерти в Німеччині: Потсдамі, Берліні та Лейпцигу.

Уперше в Харкові на відкритті KharkivMusicFest-2024 прозвучить гімн-реквієм «Місто Марії», присвячений трагедії

Маріуполя, українського композитора Золтана Алмаші. Цей музичний твір розчулює слухачів із 2022 року.

У програмі концерту представлять також твори композиторів, які пов'язані з Харковом. Так, угорський знавець національного мелосу Бела Барток концертував у місті на початку ХХ століття. В архівах збереглися афіша й рецензії. Тепер звучатиме його Дивертисмент для струнного оркестру. Віталій Губаренко — уродженець Харкова. Тут починав свою блискучу композиторську й педагогічну кар'єру. Його музика — Концерт для флейти — повертається до міста у рік 90-ліття автора, хоча прожив він лише 65.

Твір Концерт для скрипки з оркестром українського композитора Володимира Зубицького — надзвичайно складний як для оркестру, так і для соліста. Він існує в рукописі й ексклюзивно виконується «Київською камератою» і скрипалькою Богданою Півненко. І хоч композитор — частий гість Харкова, концерт-відкриття KharkivMusicFest із його твором буде особливим.

Важливе символічне значення має власне участь у відкритті фестивалю «Київської камерати» — на 30-річчя діяльності оркестру. «Цей концерт ми присвячуємо Валерію Матюхіну — засновнику колективу, його рідному Харкову. Цього року Валерію Олександровичу, якого не стало майже рік тому, виповнилось би 75. Він давно хотів приїхати у місто народження зіграти українську музику, яку пропагував усе життя, але не встиг», — розповіла Катерина Супрун, заступниця художнього керівника відомого у світі колективу, кожен музикант якого є віртуозом та сольним виконавцем.

Звучання у концерті-відкритті Concerto Rutheno для фортепіано авторства справжнього філософа в музиці Олександра Козаренка нагадає у прифронтовому місті про цього вітчизняного композитора зі Львова, якого називали лицарем української музики. Його твори вже стали класикою, яку виконують видатні солісти, оркестри й ансамблі. Упродовж усього творчого шляху, який обірвався через хворобу минулого року, Олександр Козаренко цілеспрямовано популяризував світові українських композиторів: Миколу Лисенка, Анатолія Кос-Анатольського, Бориса Лятошинського.

Звучатиме також на відкритті фестивалю Струнна симфонія №9 до-мінор Фелікса Мендельсона-Бартольді. У програмі концерту вона буде нагадуванням про композитора, який популяризував ім'я Йоганна Себастьяна Баха.

«Ми зараз зовсім по-іншому прислухаємося до всього, що звучить навколо, — зазначає Юлія Ніколаєвська, професорка, програмна директорка KharkivMusicFest. — Ми чуємо найменші нюанси, розрізняємо відтінки звуків. Ми дійсно стали більше відчувати життя — його біль, страх, страждання, радість».

Організатором фестивалю є фонд громади Харкова «Толока». Програма включає концерти альтернативного плану, виступи дитячого та фестивального оркестрів, проекти «Кольорова класика», «Чуттєвості», Kharkiv Art Therapy Days-2024, «Музичні читанки». ■

■ ВИЙТИ З ТІНІ

Чи стане Єрмак главою Кабміну

Сірий кардинал у головному кріслі уряду? Слідкуймо за руками

Тетяна ПАРХОМЧУК

Аналізуючи інформацію про наступні кадрові зміни, зокрема й обговорювану протягом декількох останніх місяців ідею призначення нового прем'єр-міністра, політологи роблять ставки на нового главу уряду. Скажімо, політичний аналітик Микола Давидюк зазначив, що, ймовірно, новим прем'єр-міністром України може стати теперішній глава офісу президента України Андрій Єрмак.

«Багато хто почав говорити про те, що голову офісу президента Андрія Єрмака можуть призначити на посаду прем'єр-міністра. Цю інформацію наразі перевіряють юристи, політтехнологи, соціологи, зокрема, чи зможуть його кандидатуру підтримати у ВР», — зазначив Микола Давидюк.

Однак довкола особи Андрія Єрмака стільки заплутаних, заснованих на підозрах у зв'язках з агресором історій, що, здавалось, такого політично токсичного персонажа й з офісу президента вже давно мали б попросити. Але ж ні.

Війна не заважає

На початку війни вважалося, що нинішня ситуація не дозволить проводити масові кадрові ротації серед українських урядовців та посадовців. Однак це твердження легко спростували минулорічні звільнення, а повністю знецінила вже цьогорічна відставка головнокомандувача Валерія Залужного та інших посадовців.

Без перебільшення, це стало великою перемогою голови офісу президента Андрія Єрмака.

Ще до повномасштабної війни сучасне українське держуправління еволюціонувало до того, що Банкова не дублює функції Кабміну, а безпосередньо керує урядом, який став для неї повністю ручним органом. Головним «провайдером» цього процесу виступає Єрмак. І довіра Зеленського до нього сьогодні майже безмежна, її не можуть підірвати ані внутрішні гравці, ані зовнішні, як, наприклад, скандал зі звинуваченнями Єрмака у зв'язках з кремлівськими посіпаками типу американської конгресвумен Вікторії Спартц.

Перспектива Кабміну Шмигала, який остаточно поглинула команда Єрмака, як і продовження повноважень чинного глави уряду, тепер залежатиме винятково від політичної доцільності. Її прорахують у кабінетах на Банковій та за потреби просто поставлять перед фактом і уряд, і парламент.

Усе це відбувається на тлі повної відсутності політичної конкуренції в країні, спричиненої нинішньою війною.

«Тимчасовий» пересидів усіх

Узагалі від первинного Кабміну Шмигала мало що залишилося. Тож поки політологи, активісти, ЗМІ будують конспірологічні версії щодо змін у уряді та його глави, процес ротації міністрів давно пройшов.

«Старожилами» є віцепрем'єр-міністр з питань цифрової трансформації Михайло Федоров, міністр юстиції Денис Малюська (унікальність обох у тому, що вони починали кар'єру урядовців у Кабміні Олексія Гончарука), глава МЗС Дмитро Кулеба та міністр Кабінету Міністрів Олег Немчінов.

Єдиний, хто має прямий вихід на президента Зеленського, — міністр Федоров. Можливо, саме тому час від часу його також зараховують до списку кандидатів у прем'єри.

Отже, в Кабміні Шмигала практично не залишилося «своїх людей». За винятком фактично хранителя урядової печатки, міністра Кабміну Олега Немчінова. Водночас Денис Шмигаль є довгожителем на своїй посаді, яку він обіймає вже чотири роки.

Зазначимо, що прем'єр не залишав Київ навіть на самому початку російської агресії, коли частина Кабміну евакуювалася зі столиці. А безпрецедентним «довгожителством» Шмигаль зобов'язаний низці внутрішньополітичних причин та збігів. Найпоширеніше пояснення полягає у комфортності чинного глави уряду для команди Зеленського — відсутність політичних амбіцій

помножена на повну відданість.

У період нинішньої, м'яко кажучи, турбулентної ситуації ці якості виявилися незамінними для офісу президента, якому не потрібна зайва точка напруги всередині влади. Особливо на тлі того роздраю, що охопив парламентську мобільність.

Показово, що команда Володимира Зеленського доволі швидко позбулася тих, хто в ній розпочинав, ще у перший рік свого урядування: Андрій Богдан, Руслан Рябошапка, Олександр Данилюк, Айварас Абрамавічус, Дмитро Разумков або зникли з радарів, або перейшли в опозицію.

Перший прем'єр-міністр Зеленського, «молодий та перспективний» Олексій Гончарук пропрацював лише пів року і був замінений на той момент на маловідомого технократа Дениса Шмигала. При цьому нового керівника уряду всі оглядачі вважали тимчасовим.

Парадокс: таке ставлення не змінювалося впродовж усіх чотирьох років. Чутки про «близьку відставку» Шмига-

Гіпотетичний прихід на пост глави українського уряду чинного глави ОП Андрія Єрмака може означати в недалекому майбутньому освоєння чималої суми фінансової допомоги від міжнародних партнерів.

ля під різними політичними соусами ширлилися щороку, як сезонний грип. Проте факт залишається фактом: Денис Шмигаль — рекордсмен за тривалістю перебування в кріслі серед усіх прем'єрів незалежної України.

Єрмак засватаний чи завербований?

А от глава ОП Андрій Єрмак, котрому пророкують крісло прем'єр-міністра, сприймається суспільством неоднозначно. Скажімо, політтехнологи Банкової заперечують таку ймовірність, мовляв, це Єрмаку ні до чого, уряд і так його.

І внутрішня, і зовнішня політика з березня 2020-го формується на Банковій безпосередньо Єрмаком, а, скажімо, міністр закордонних справ Кулеба лише виконує поставлені перед ним завдання.

Довгий час кісткою в горлі у голові офісу президента був багаторічний міністр внутрішніх справ Арсен Аваков. Однак у 2021-му його все-таки успішно «відставили», після чого той уже не стримував себе у випадку на адресу Єрмака.

Зрозуміло, що в стосунках із Денисом Монастирським, який прийшов на заміну Авакову, в очільника канцелярії Зеленського було все дуже добре. Після трагічної загибелі Монастирського МВС очолив Ігор Клименко. З ним у Єрмака також склалося взаєморозуміння.

Але чи царська це справа — Єрмаку бути прем'єр-міністром? Ним формально може бути й чинний віцепрем'єр Михайло Федоров, адже міністри все одно бігатимуть на консультації до офісу президента, тобто до Андрія Єрмака.

Андрій Єрмак на рингу Кабміну?

Однак якщо справа стосуватиметься дуже відповідальних питань, тоді керувати процесами треба особисто.

Водночас заміна Шмигала на Єрмака може означати певні завдання й домовленості з міжнародними партнерами. Ймовірно, йдеться про освоєння чималої суми коштів допомоги. Звісно, що тут зайвих рухів і шуму не повинно бути. От тільки з яким результатом виконуватимуть ці завдання, зважаючи на ідеологічне підґрунтя глави ОП?

Зв'язки з кремлем — сімейна справа

Чимало політтехнологів вважають Андрія Єрмака багатозадачним і демонізованим, не звертаючи увагу на те, що зв'язки з кремлем для Єрмака — справа сімейна. Вони дісталися йому у спа-

Однак, як стверджує Андрій Єрмак, востаннє він спілкувався з Рахамімом Емануїловим близько десяти років тому. Нібито лише тоді вітав його по телефону з днем народження, і більше — ні разу.

Отже, Андрій Єрмак зростав і формувався під впливом російської агентури і їй же має завдячувати своїм становищем.

Освіту він отримав юридичну. А в 1997 році Єрмак заснував міжнародну правничу компанію. Вона не один рік співпрацювала з телеканалом «Інтер». Саме завдяки цьому Андрій Єрмак зав'язав потрібні контакти з Володимиром Зеленським, коли той (у 2010—2011 рр.) був генеральним продюсером телеканала «Інтером» у той час володіли Хоросковський та Фірташ.

У політику майбутній сірий кардинал Зе-влади потрапив у нульових. Упродовж 5-го, 6-го та 7-го скликань ВР він працював помічником депутата Ельбруса Тедеєва, котрий представляв «Партію регіонів».

Нагадаємо, що під час Революції гідності Тедеєв організував групи титущок для побиття активістів. Він особисто був присутнім під час сутичок на вулиці Лютеранській.

Як заявляв Андрій Єрмак, його з Тедеєвим, окрім співпраці, поєднує й дружба.

Потім Єрмак почав займатись шоу-бізнесом як продюсер аж до переходу Зеленського до влади. І в травні 2019 року він став помічником новообраного президента.

Андрій Єрмак тінню супроводжує президента на всіх важливих міжнародних зустрічах. От і в Оман Зеленський не ризикнув полетіти без Єрмака. Нагадаємо, за даними ЗМІ, там вони могли зустрітись з представниками російської влади. В описах звучало ім'я секретаря російського радбезу ніколая патрушева.

Розслідувачі того візиту зазначали, що Зеленський вилетів з Оману тим же літаком, яким у країну прибув патрушев. А також під час візиту тривав переліт туди й назад літака кума путіна — медведчука. Про що Зеленський і Єрмак говорили з представниками російської влади, котрі займаються питаннями безпеки? Ми можемо лише здогадуватись.

Отже, Єрмак систематично втручається у міжнародні процеси, до яких він, відповідно до свого статусу, взагалі не повинен би мати жодного стосунку. Відомо, що за лаштунками міжнародних перемовин росія активно готує умови без так званого миру. Підозрюємо, що не без участі Єрмака.

Окупувати можна не тільки землю, а й владу. І вочевидь у нас досі при владі з всеохопними функціями дуже підозрілі персонажі. ■

ІХНІ РОЗРАХУНКИ

Ігри з кривавим монстром

Україна перенаситилась зажуреністю Заходу

Тетяна ПАРХОМЧУК

Упродовж двох останніх тижнів пряме чи опосередковане планування подій в Україні міжнародними партнерами розкручувалось паралельно в різних точках планети. Подекуди — під час особистих зустрічей, подекуди — на умовному телефонному дроті. Ну й на саміті міністрів закордонних справ країн-членів НАТО, що проходив у Брюсселі.

Поки держсекретар США Ентоні Блінкен був із візитом у Парижі, французи змусили кремль підняти слухавку.

А президент США Джо Байден тим часом говорив по телефону з главою КНР.

Америка стурбована — Китай розлючений

Отже, війна в Україні виявила реальні обриси Китаю. Стерлася, зникла ілюзія про Пекін, який зупинить війну. В нього немає жодних можливостей та інструментів. Головне — в нього відсутня сила. Її вигадали наївні миротворці. Через безсилля Заходу і його нездатність діяти більш рішуче і послідовно. Путін сильніший від Сі. Китайський лідер у густій тіні й вийти з неї не наважується. А путін формує врешті міжнародний порядок денний.

Світові ЗМІ стверджують, що телефонними перемовинами з очільником Китаю Сі Цзіньпіном американський президент не був задоволений. Офіційно Білий дім лише підкреслив стурбованість американської сторони вільним судноплаством у Південно-Китайському морі, а також підживленням Китаєм російського військово-промислового комплексу.

Натомість цим перемовинам приділив багато уваги Китай. МЗС КНР — офіційний представник зовнішньополітичного відомства Ван Веньбін — прокоментував розмову досить різко: президент Байден згадав рифи Женьай, Сянган, Синьцзян та Сіцзан, котрі, на думку офіційного Пекіна, є внутрішньою справою Китаю. Веньбін більше, ніж американські посадовці, висловився і з українського питання. Зокрема він наголосив, що Китай не є ініціатором чи стороною конфлікту: існує ризик подальшої ескалації, тому потрібно покласти край конфлікту дипломатичним шляхом.

«У політичному врегулюванні не має бути переможців і переможених. Навпаки, має затріумфувати мир. Китай і далі відіграватиме конструктивну роль для досягнення цієї мети... Ми не шукали і не будемо шукати вигоди з цього конфлікту. Інші країни не повинні піддаватися наклепам та здійснювати нападки на нормальні китайсько-російські міждержавні відносини, не мають утискати законні права та інтереси Китаю та китайських компаній, не повинні без причини перекладати провину на КНР та провокувати блокову конфронтацію», — заявив він.

Про допомогу росії, звісно, жодного слова не сказав.

Ні кроку без «Крокуса»

Отже, все вказує, що стосунки США та Китаю вкотре погіршилися. На тлі саміту міністрів закордонних справ країн-членів НАТО, що проходив 3-4 квітня в Брюсселі.

Видання Politico натякнуло, що США готують передачу майданчика «Рамштайн» під оруду НАТО. Це на випадок перемоги Дональда Трампа на президентських виборах. Синхронно з цією публікацією стався інформаційний витік в інших ЗМІ про пропозиції президента Франції Еммануеля Макрона рішучіше протидіяти росії. На цьому тлі міністр оборони Франції Себастьян Лекорню зателефонував міністру оборони сергею шойгу. Французька Le Monde каже, що про розмову з Лекорню подбав особисто президент Макрон.

Розмова була непростюю. За даними міноборони рф, спершу йшлося про теракт у ТЦ «Крокус». Лекорню «наполегливо намагався переконати в непричет-

ності України та країн Заходу до атаки терористів», на що шойгу сказав про якісь відомості про «український слід», причому зі схвалення «західних кураторів». Усе за старою кадебістською методичкою. Він також висловив сподівання, що французьких спецслужб серед так званих кураторів немає.

Не обійшлося й без традиційних кремлівських погроз. Мовляв, відправка французького контингенту на захист українських земель створить проблеми самій Франції. Водночас в рф заявили про готовність до діалогу на базі «Стамбульської мирної ініціативи», а без участі росії мирна конференція (на підставі формули миру Зеленського) у Женеві не має сенсу.

Цікаво, що пресекретар путіна дмитрій пєсков на запитання, що маєється на увазі під «Стамбульською мирною ініціативою», порадив шукати відповідь у міноборони.

Протилежна версія

Версія французької сторони інша: Лекорню висловив співчуття родинам загиблих і постраждалих унаслідок теракту в «Крокусі», запевнивши, що французька сторона не володіє даними про причетність до вбивств громадян рф України, та закликав «не інструменталі-

Доки Захід продовжує висловлювати стурбованість, орда добиває Харків, Херсонщину, Сумщину, намагається винести за дужки реальності Одесу, Миколаїв, цілодобово товче Дніпро, пнеться троцяти Київ, шарить своїми загребущими ракетно-дроновими ручищами по всій Україні.

зувати» це питання. Також він засудив російську агресію і запевнив: Франція підтримуватиме Україну в боротьбі за незалежність стільки, скільки потрібно, щоб «повернути мир і безпеку на європейській континент». Причому йшлося про зростання ризику терористичних загроз узагалі, а не конкретно про «Крокус». І це зрозуміло, адже у липні Франція прийматиме Олімпіаду.

Дві версії цієї розмови миттєво викликали скандал. Офіційний Париж спростував заяву російської сторони про готовність до діалогу щодо України.

Водночас німецьке видання Der Spiegel виклало власні спостереження: розмова з міністром оборони рф — перша з квітня 2022 року — була грубою, шойгу прямо погрожував своєму французькому колезі, сипав бездоказовими твердженнями.

Певною мірою така поведінка зрозуміла. За даними одного з російських Telegram-каналів, сергея шойгу можуть усунути з посади міністра оборони рф улітку поточного року. І хоч джерела з оточення самого шойгу відмовилися коментувати таку перспективу, вищезгадана відповідь пєскова на запитання про «Стамбульську ініціативу» вказує роздратування кремля та особисто путіна.

Макрон засудив «погрозливі коментарі» шойгу та назвав їх спробою «інформаційної маніпуляції».

Макрон під прицілом кремля

Тож французький президент Еммануель Макрон став новою ціллю агресії

Еммануель Макрон налаштований рішуче.

московитів. Він застерігає про можливі теракти росії на Олімпіаді у Парижі цього літа та закликає союзників посилити відсіч агресору.

Впродовж кількох останніх місяців російська преса жорстко атакує лідера Франції, причому під «обстріл» потрапила і родина Макрона, зокрема його дружина. Недавня публікація Le Monde про провал пропозиції Макрона щодо переходу до більш рішучого захисту України засвідчила, що перехоплення Францією ініціативи роздратувало кремль. Вочевидь, пишуть медіадослідники групи EUvsDisinfo, «Париж зачепив росію за живе».

Однак Макрон навіть під таким тиском не відмовився від своєї ідеї активніше протидіяти країні-агресору. Ба більше, на саміті МЗС країн-членів НАТО аналогічні заяви пролунали від представни-

ше. З історичного походження. Напевно, з Київської Русі. Разом із внутрішніми національними окраїнами. Вони якщо і не стали «русскімі», то вже перестали бути національними окремостями. Всі їхні природні й життєво необхідні ресурси контролюють росіяни або силові ки кремля.

Чечня не змогла вийти з російської петлі, хоча найбільше була готовою. Для путіна ідея імперії — вище нації. Це і є причина війни з Україною. Тому він ніколи її не припинить. Якщо інтереси імперії не будуть задоволені.

Унікальність російської держави полягає в тому, що тільки імперія робить росіян народом. Український етнос століттями зберігався як самодостатній, часом — без державної організації. Розпад російської імперії розчинить росіян серед інших народів, і вони забудуть, хто вони є.

Якщо ця війна закінчиться, а імперія переможе або залишиться, як планують у Вашингтоні, росія змушена буде почати іншу. Для самовиживання і розширення. Як головної генетичної функції імперії.

Уточнимо: недоімперії. Ідеологія націонал-шовіністичної зверхності з опорою на надмірний ядерний потенціал, викопну економіку й утримання більшості населення на соціальній голці, поєднана з мафіозно-олігархічною практикою управління країною. Глава росії перетворив убивства своїх ворогів, політичних та ідейних опонентів, непокірних народів на публічну практику політики, яку принизливо акцентує Захід.

Вдова Олексія Навального Юлія в Європарламенті чітко сформулювала статус режиму владіміра путіна: «Ви маєте справу не з політиком, а з кривавим монстром. Путін — ватажок організованого злочинного угруповання, воно включає в себе отруйників і найманців, але це все маріонетки. Найважливіша річ — це люди, наближені до путіна, його друзі, соратники, хранителі мафіозних грошей. Ви й ми всі зобов'язані перемогти кримінальну банду».

І незважаючи на те, що перша леді України Олена Зеленська відмовилась сидіти поруч у Конгресі США з Юлією Навальною, все ж Україні варто використовувати й риторику вдови російського опозиціонера для міцнішого тримання Заходу за причинне місце інформаційного, а головне — фактичного тону.

Бо слів стурбованості Україна вже переїла. І доки Захід продовжує висловлювати стурбованість, орда добиває Харків, Херсонщину, Сумщину, намагається винести за дужки реальності Одесу, Миколаїв, цілодобово товче Дніпро, пнеться троцяти Київ, шарить своїми загребущими ракетно-дроновими ручищами по всій Україні. ■

Убивства — публічна політика рф

Якщо стратегія Сі зазнала серйозної поразки, в тому числі й через війну в Україні, то путін вмонтував у неї ідею, яку дискутує світ. Імперию. Окремої російської цивілізації в триєдиному існуванні слов'янських народів. У своїх таємних архівах путін знайшов докази, що всі вони є росіянами. Більше або мен-

Володимир СЕРГІЙЧУК,
завідувач кафедри історії
світового українства
Київського національного
університету імені Тараса
Шевченка, доктор
історичних наук,
професор

Історію віддаємо
кацапам

План остаточного упокорення російськими більшовиками українців у грудні 1917 року через створення так званої Української Народної Республіки в Харкові як бліцкриг провалився. Щоб досягти бажаного, Москва змушена була зоблізувати не тільки всі свої резерви, а й наш люмпен, латиських стрільців і китайських добровольців. І лише наприкінці 1920 року їй вдалося, як вона собі думала, придушити прагнення українців до волі.

Однак наші предки не захотіли миритися з окупацією своїх земель — протягом 1920-х років на всіх теренах так званої самостійної УСРР, як і на наших розселеннях поза її межами, тривав запеклий спротив насильницькій більшовизації — на Північному Кавказі, Слобожанщині, в Поволжі, Казахстані, Західному Сибіру, на Далекому Сході. Особливо це проявилось в ході так званої колективізації, яка скрізь несприймалася працелюбними українськими хліборобами. Не змігши поставити їх на коліна, кремлівський режим вдався до так званого розкуркулення, коли заможних господарів виселяли в північні й східні райони СРСР руками нібито радянського активу, а насправді ледарів, п'яниць, заздрісників до чужої власності й успіху.

Вони з радістю вивозили заможних українських хліборобів на їхніх же підводах до залізничних станцій, де вже чекали порожні вантажні вагони. Допоміжні гешеппники заштовхали обезземленних господарів із маленькими дітьми в холодні «товарняки», самі ж відчайдуш поспішали на обійстя виселених, аби встигнути поцупити найцінніший реманент, худобу, продовольчі запаси або й переселитися в добротну українську хату під бляхою зі своєї обідраної...

Чому виникла потреба про це нагадувати сьогодні? Бо, забравши майже сто років тому в українців землю через так звану добровільну колективізацію, Москві вдалося їх обезвласнити, позбавивши національно-визвольний рух матеріальної бази, що, до речі, характерно для кожної поневоленої нації. Однак в українців залишалася історична пам'ять, яка, за прикладом предків, підтримувала оте одвічне прагнення до відродження власної гідності й державності.

Саме вона живила революційний здув у всі найтяжчі лихоліття, коли українській нації раз-у-раз доводилося проходити через свою чергову Голгофу. І завдяки саме цій пам'яті вдалося не тільки голосами всього українства відновити власну державу в 1991 році, а й далі захищати своє право на вільне життя, що засвідчили Помаранчева та Революція гідності.

Тож після останньої особливо гостро постало питання про збереження історичної пам'яті, коли післямайданна влада взялася реформувати освіту, передбачаючи у вищих, зокрема, вільний вибір історії України. Мотивація такого кроку полягала в тому, що, мовляв, майбутні студенти в достатньому обсязі вивчають цю дисципліну в школі. Дуже добре пам'ятаю ту нараду у віцепрем'єр-міністра України В'ячеслава Кириленка, на якій я вносив пропозицію за таких обставин замінити цей курс для студентів неспеціальних факультетів усіх вишів на новий, де суттєво доповнена порівняно до шкільного обсягом історія України стане базовою складовою в поєднанні з історією української державності. Проте новоспечений міністр освіти й науки Сергій Квіт запевняв тоді, що він видасть спеціальний наказ, який зобов'язуватиме вивчати основоположні українознавчі дисципліни, зокрема й історію України.

Чим це закінчилося — всі знають:

■ ПРОТИСТОЯННЯ

«Розкуркулення»

або Чому пан Бутенко боїться дати слово гарантам навчальних програм Київського національного університету імені Тараса Шевченка

історія України як окрема дисципліна зникла з навчальних програм неспеціальних факультетів наших вишів, відтак підготовка майбутньої еліти різних напрямів, яка в умовах російської агресії мала б озброюватися правдою про власне минуле, виявилася неповноцінною. І це за умови, коли вже раніше ми самі розпочали віддавати власну історичну спадщину зажерливим сусідам, бо ж наповзятися писати спільні підручники з ними. Тепер вони швидко скористалися з цього, тишком вигостривши великі пазури, аби глибоко запустити їх у нашу історичну пам'ять і, роз'явивши її, остаточно спопелити. Чого варті публікації самого путіна про єдиний народ... А зведення пам'ятника Володимиру Великому в Москві?..

Держава себе не оцінить?

Такий поворот особливо боляче вразив українську діаспору, яка, до речі, в умовах бездержавності титанічно долучилася до збереження історичної пам'яті рідного народу. За це її знеславлювала десятка років більшовицька Москва як нібито нацистську й причетну до злочинів проти власного та інших народів. Тож саме делегати Всесвітнього форуму українців, що відбувався в стінах Київського національного університету імені Тараса Шевченка, запропонували керівництву цього провідного вишу нашої держави заснувати спеціальну кафедру, на базі якої й розпочати підготовку фахівців з історії діаспори, аби оцінити її заслуги перед рідним народом. А почесний доктор нашого університету, Герой України, голова Товариства «Україна—Світ» Іван Драч навіть спеціальним листом на адресу ректора підтримав цю ідею.

Цей вибір ґрунтувався й на тому, що саме в стінах нашого університету понад чверть століття тому були організовані не тільки перші наукові конференції з цієї проблематики, а й курси підвищення кваліфікації вчителів українського зарубіжжя. Автора цих рядків як першого директора Центру українознавства університету й відомого вже публікаціями на ці теми українські громади багатьох країн запрошували з виступами перед діаспорою на тему збереження нашої ідентичності в світі. Відтак, очевидно, саме з цих міркувань керівництво університету ухвалило рішення додати до його очолює новозасновану кафедру й підготувати освітню програму «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)».

Але знайшлися й противники освітньої програми (ОП) «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)», які розраховували на «підтримку» Національного агентства за оцінки якості вищої освіти (НАЗЯВО), яке здійснює акредитацію освітніх програм. Звичайно, хіба ж у наш час не можна попросити, аби на конкретну ОП там звернули особливу увагу?..

Бо ж «ця агенція, за словами ініціатора її створення, вже згаданого Сергія Квіта, здійснюватиме незалежний контроль, оскільки держава не може сама себе оцінювати». А там «недержавні службовці», як названо їх у Положенні про цю інституцію, на свій вибір призначають експертів для оцінювання конкретних програм. А ними може стати будь-хто, маючи диплом про вищу освіту або й будучи ще студентом. Тим паче, що участь експертів добре й своєчасно

оплачується, на відміну від їхнього постійного місця роботи чи навчання. Головне — написати привабливу інформацію про себе й виявити готовність виконувати «інструкцію до дії». Як колись відгукнувся будь-який більшовицький активіст на пропозицію вивезти розкуркуленого хлібороба.

Тобто, виходить, що не держава в нас організовує перевірку рівня освітніх програм вищої школи, випускникам якої видається диплом державного зразка. Чим, до речі, раніше і займалося Міністерство науки та освіти України, а «недержавні службовці» — за рахунок коштів самих вишів.

Але як ставитимуться до такої держави, якщо її владні структури неспроможні оцінити власне минуле й готові роздавати всім своє минуле? Хоча, як відомо, кожна країна насамперед захищає спадщину своїх предків. Знаючи, це тільки ми можемо проголосувати устами державного чиновника, що держава не може себе оцінювати... Хіба що йдеться тільки про нашу?..

Зазначений спосіб формування кадрового потенціалу для оцінювання вищої освіти України не знайшов підтримки серед авторитетних фахівців з різних її напрямів. Навіть формування складу НАЗЯВО супроводжувалося скандалами з самого початку (<https://umoloda.kyiv.ua/amp/number/0/2006/176108>). Зокрема, до нього подалися не наукові й педагогічні авторитети, а люди, в яких одразу ж виявилися проблеми з академічною доброчесністю. Спроба керівництва НАЗЯВО власним рішенням видати таким своїм членам своєрідні індульгенції, що їхній плагіат — не плагіат, не вирішує проблеми, про що свідчать соціальні мережі. Бо ж таким «недержавним службовцям» можна і підказати, як правильно і кого перевіряти. Якщо ж вони не дослухаються до ввічливих порад, то можна відповідно оцінити і їх — як адміністративно, так і матеріально.

Прокол лектора? Чи експертів?

І що так може відбуватися — особливо чітко простежується на прикладі акредитації ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)», яку розпочала здійснювати навесні 2023 року експертна група на чолі з професором Володимиром Маслаком із Кременчука. Він, як і його колеги, представляли периферійні виші, де подібної освітньої програми немає — вона взагалі єдина в Україні! Тому члени експертної групи щодо оцінки актуальності й наповненості ОП конкретними навчальними дисциплінами поклалися не тільки на досвід викладацького складу нашого університету, а й на думку багаторічного президента Світового конгресу українців Аскольда Лозинського, директора Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України, доктора історичних наук Лариси Левченко. Саме в цьому закладі зберігається найбільший масив матеріалів про нашу діаспору, тому архівісти можуть швидко дати оцінку, хто і в який спосіб вивчає й поширює інформацію з історії української діаспори.

На підсумковій зустрічі експертна група відзначила нашу освітню програму, Галузева експертна рада (ГЕР) НАЗЯВО також підтримала її висновок щодо повноцінної акредитації ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іно-

земних мов)» на 5 років. Однак голова НАЗЯВО Андрій Бутенко, представляючи такий висновок ГЕРу, несподівано заявив: цю програму необхідно повторно перевірити, бо вона нібито не забезпечує спілкування... українською мовою. Хоч усі інші програми історичного факультету, які не передбачають окремого курсу української мови, були акредитовані.

Цю претензію пан Бутенко пред'явив і після повторного висновку ГЕРу про відповідність ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)» вимогам освітнього законодавства. Його ж колеги, не заперечивши щодо повторного ненадання слова гаранту ОП, підтримали пропозицію провести повторну експертизу. А щоб вона відбулася так, як потрібно, то пан Бутенко видав наказ, яким відзначив «неналежне виконання» членами експертної групи своїх обов'язків.

Аж лютуючи на тих, котрі не спромоглися дати потрібний йому результат, пан Бутенко навіть звинуватив у «неналежному виконанні» своїх обов'язків кандидата історичних наук Марину Безсонову з Інституту світової історії НАН України, яку було усунуто від керівництва експертною групою за тиждень до початку перевірки, відтак вона ніякого стосунку до неї не мала. Але наказом пана Бутенка її дії, яких у природі не було, визнано неналежними. За дивним збігом обставин звільнено з посади і голову ГЕРу з гуманітарних наук Ігоря Лимана.

Зрозуміло, що це було натяком для членів нової експертної групи, які під керівництвом бакалавра філософії й магістра менеджменту Лідії Фесенко взялися «поправляти» своїх попередників. Новий склад експертної групи, як і попередній, одержав усі можливості перевірити забезпечення навчального процесу освітньої програми, ознайомитися з його матеріальною базою. Обґрунтовували в її необхідності на цей раз міністр закордонних справ України в 2007—2009 роках Володимир Огризко й заступник директора Центрального державного архіву громадських об'єднань та української, де також зберігається великий масив документів діаспори, Ірина Мага.

Зрештою, і студенти підтримали свою програму. А зауваження членів експертної групи стосувалися головним чином технічних питань, які вирішуються внесенням змін до освітньої програми. Що цікаво, ніхто з експертів НАЗЯВО не пред'явив претензій до гаранта програми, його здатності організувати її втілення в навчальний процес. Навпаки, доктори наук відзначали його організаційські здібності й великий власний науково-педагогічний потенціал.

Висновок, який зробила згадана експертна група, — дати програмі умовну акредитацію. Зрештою, цього можна було очікувати з огляду на заздалегідь визначену позицію пана Бутенка. І на цьому все могло й закінчитися. Але, очевидно, тепер для ГЕР з гуманітарних питань здалося, що у висновку експертів занадто мало претензій до гаранта програми. Відтак для нового керівника ГЕРу — професора-археолога Олени Сминтини з Одеси — постало завдання представити професора Сергія Чухука як неспроможного забезпечити повноцінний навчальний процес. І за допомогою проректора з інновацій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Сергія Корновенка у висновку ГЕРу записується: часткова академічна кваліфікація. Причина —

■ ПРОТИСТОЯННЯ

ВИЩОЇ ОСВІТИ,

Здавалося б, авторитет Київського національного університету імені Тараса Шевченка непохитний. Але не для НАЗЯВО.

нібито професор Сергійчук не має протягом останніх 5 років публікацій з проблематики курсів, які він читає студентам.

Автор цих рядків спробував пояснити, що в самооцінюванні програми вказано його щорічні календарі-альманахи «Соборна пам'ять України», де регулярно виходять публікації стосовно проблематики закріплених за ним курсів, які пересилають студентам в електронному варіанті. Наприклад, навчальна дисципліна «Українці в світі» 2019 року доповнена статтями: «Зі справжніми республікансько-самостійними поглядами» (до 100-річчя входження українців до парламенту Азербайджану) й «Як акт великої гуманності» (до 100-річчя спроби підтримати українців Мугані); 2020 — «Ідейний натхненник національного відродження» (до 125-річчя від дня смерті Михайла Драгоманова), «Позбавлений національної свідомості» (до 120-річчя від дня народження Пантелеймона Пономаренка), «З життєдайних чернігівських джерел» (до 730-річчя від дня народження митрополита Московського і всієї Русі Алексія I); 2023 — «Руками підневільних казахів» (до 90-річчя реалізації в Казахстані ухвал Кремля щодо припинення українізації), «А Баку своєчасно не повідомили...» (до 90-річчя українізації в Азербайджані), «З комісарськими погрозами» (до 100-річчя чергової спроби закрити Український клуб у Москві).

Курс «Складові українського поступу» 2019 року представлений статтею «Сковорода ХХ століття» (до 125-річчя від дня народження Дмитра Чижевського); 2021 — «Символ української сили» (до 150-річчя від дня народження Івана Піддубного), «Теоретик і практик мостобудування» (до 200-річчя від дня народження Дмитра Журавського); 2022 — «Засновник московської наукової школи металознавства» (до 75-річчя від дня смерті Анатолія Бочвара); 2023 — «Філософ майбутнього» (до 75-річчя від дня смерті Миколи Бердяєва), «Український націоналіст і творець американського «трайденнта» (до 25-річчя від дня смерті Богдана-Тараса Гнатюка).

У додаток до курсу лекцій «Зарубіжне українознавство» здобувачі освіти мають можливість ознайомитися з такими публікаціями свого викладача: 2020 — «Основоположник східної геополітики» (до 125-річчя від дня народження Тимоша Олесіюка), «Сонцем правди до України» (до 95-річчя від дня народження Ярослава Розумного), «Для підтримки альма матер» (до 70-річчя створення Товариства прихильників Українського вільного університету в Мюнхені); 2021 — «Перший у світі — і український!» (до 100-річчя заснування Українського вільного університету), «Патріот і великий державник» (до 70-річчя від дня народження Дмитра Дорошенка), «Видавець Шевченка на чужині» (до 135-річчя від дня народження Павла Зайцева); 2022 —

«Засновник грушевськознавства» (до 90-річчя від дня народження Любомира Винара), «На берегах Лаби і Дунаю» (до 100-річчя від дня заснування Української господарської академії на чужині), «Науковий здрив на чужині» (до 40-річчя започаткування міжнародних українознавчих конференцій в Іллінойському університеті), «Більшовицький штурм рідним словом» (до 90-річчя виходу трьох україномовних районних газет у Казахстані), «Основоположник українського книгознавства» (до 150-річчя від дня народження Степана Сірополка); «Збирач і хранитель спадщини предків» (до 75-річчя від дня народження Андрія Фединського), «За заповітом Івана Драча» (до 5-річчя започаткування кафедри історії світового українства в КНУ імені Тараса Шевченка); 2023 — «Співець Великої Волині» (до 125-річчя від дня народження Олександра Цинкаловського), «Перше протверзіння від райдужних сподівань» (до 50-річчя виходу книги Дмитра Штогрини «Світла й тіні українських студій у Гарварді»), «Для постійного зв'язку й інформації» (до 60-річчя виходу першого числа «Бюлетеня Українського публіцистично-наукового інституту»), «Тепер я взявся за історію...» (до 190-річчя нездійсненого проєкту Миколи Гоголя).

Є публікації і щодо інших курсів гаранта. Скажімо, «Релігія в українському зарубіжжі» доповнена такими публікаціями: 2022 — «Православне духовенство мусить брати собі за зразок» (до 165-річчя від дня народження о. Івана Волянського); 2023 — «Передбачено можливість здійснення...» (до 60-річчя звернення Йосифа Сліпого до П'ятого Ватиканського собору щодо надання патріархату Українській греко-католицькій церкві).

Ось які додаткові публікації пропонуються студентам, які слухають курс «ОУН в українському зарубіжжі»: 2021 — «А воююча Україна тим часом кривавилася...» (до 70-річчя нового конфлікту в середовищі Революційної ОУН за кордоном), «С висловом найвищої волі української нації» (до 75-річчя відповіді УПА польському суспільству); 2023 — «У сфері політичних інтересів бандерівців» (до 75-річчя реорганізації Берестейського окружного проводу Революційної ОУН).

Не відповідає дійсності й заява ГЕРУ про те, що курс «Національні меншини в Україні» не підкріплений жодною публікацією гаранта за останні 5 років. Однак якби панове Сминтина й Корновенко переглянули щорічники «Соборна пам'ять України» (в кожному по 288 сторінок), то вони переконалися б, що поспішили бити в усі дзвони про нібито прокол лектора: 2022 — «Шукали знавців узбецької, киргизької та туркменської» (до 90-річчя створення одеської обласної газети для переселенців із-за Каспію); 2024 — «З мотивів політичної доцільності» (до 100-річчя заснування Молдавської автономії в УСРР...)

Я й демонстрував календарі-альманахи «Соборна пам'ять України» перед членами ГЕРУ дистанційно, але почув у відповідь від пані Сминтини: «Що ви нам кольорові картинки покажете?» — це так про обкладинки. Правда, присутня при цьому голова експертної групи Лідія Фесенко, яка бачила ці видання в паперовому варіанті, промовчала — вона як відповідальна за розгляд у НАЗЯВО справ про академічну доброчесність намагалася щось сказати на цю тему про ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)», але вчасно прикусила язик: згадала, очевидно, про публікації в пресі стосовно її бакалаврської та магістерської...

Тому й для засідання НАЗЯВО було запропоновано ось те формулювання щодо рівня підготовки професора Сергійчука: часткова академічна кваліфікація. Я не готовий зараз оцінювати внесок пані Сминтини в українську археологію, принаймні я її ще не бачу поряд з Вадимом Щербаківським, Ярославом Пастернаком, Борисом Мозолевським, Володимиром Бараном, Леонідом Залізником...

Під «прапором»... Денікіна

А от щодо пана Корновенка в мене виникло застереження, зокрема зацікавила його монографія «Аграрна політика білогвардійських урядів А. Денікіна, П. Врангеля на підконтрольних їм українських територіях 1919—1920 рр.»; історіографічний процес 1919—2000-х рр. — Черкаси: Ант, 2008. — 238 с.». У цій своїй праці член Галузевої експертної ради НАЗЯВО Корновенко погоджується з апологетом Денікіна Р. Макошиним, який «доводить, що селянам краще і легше живеться у місцевостях, підконтрольних Добровольчій армії. На користь цієї тези він наводить і конкретні аргументи: 1. Більшовики забирають хліб у селян, віддаючи його китайцям і латишам, про землю кажуть, що вона нікому не належить..., а лише державі. Добровольці, навпаки. Хліб не вилучають, землю обіцяють передати у приватну власність селянам за рахунок усунення несправедливості в землеволодінні. 2. Більшовики борються за владу купки Бронштейнів, а добровольці — за весь народ, за те, щоб усім було добре: і правим, і лівим, і робітнику, і селянинові. 3. Більшовики нищать порядок і безпечне життя, Добровольча армія їх відновлює. 4. Більшовики несуть смерть і голод, добровольці — здоров'я і хліб» (с. 31).

А про те, що денікінці, ідеологічні натхненники путіна, несли смерть українській нації, — тут жодного слова від пана Корновенка, як і згадки про їхнє ставлення до нашої мови — «собача». Тому й не дивно, що про книгу іншого апологета Денікіна — Красіна — можемо в монографії С. Корновенка прочитати далі таке: «На цьому фоні антиподом руйнівної стихії більшовизму автор змальовує велич Добровольчої армії, яка єдина може врятувати Батьківщину від хаосу» (с. 33).

Прочитавши таке, може скластися враження, що погляди українського селянства нібито вже тоді були звернуті на «русскій мір». І начебто не було за декілька десятків кілометрів від Черкас Холодноярської республіки, яка ще не один рік продовжувала боротися за Українську державу, очікуючи на прихід Петлюри, а не Денікіна...

Що ще напише пан Корновенко, маючи членство в Галузевій експертній раді НАЗЯВО, — важко сказати. Для мене загадкою залишається його ось така новація: «Незайвою, на наш погляд, буде спроба застосування методологічних інноваційних варіацій, наприклад, ... марксизму для розкриття соціально-економічного становища селянства України» (с. 196).

Зрозуміло, що фахівець з такими підходами до вивчення історії України — надійний помічник для пані Сминтини, щоб призначити мені «часткову академічну кваліфікацію». Що ж, хай тішаться в своєму колі власною новацією, як можна на рівному місці клеїти ярлик негодному комусь професору тільки за те, що він документально підтвердив свідчення німецьких дипломатів про втрати української нації під час Голодомору-геноциду 1932—1933 років від семи до десяти мільйонів, а не погодився на московський наратив у 3,5 мільйона.

Не вважаю, що сприймуть згадане визначення «недержавних службовців» освічені й об'єктивні вчені й тисячі студентів, які свого часу вчилися в автора цих рядків, серед них десятки й десятки народних депутатів, колишніх і майбутніх міністрів. І просто порядних громадян, справжніх патріотів рідної землі, бо саме такими я намагався їх виховувати.

А продемонстрованої представниками НАЗЯВО подібної зневаги до праці дослідника не доводилося бачити навіть за часів радянського союзу. Скажімо, коли пів століття тому доводилося відкривати постаті видатного конструктора, полтавця Миколу Духова, тричі героя соціалістичної праці, лауреата п'яти державних і ленінської премій, то автору цих рядків доводилося мати гострі дискусії з тодішнім союзним міністром атомної промисловості Юхимом Славським. Він — також, до речі, тричі герой соцпраці — відповідав на мої листи, а його перший заступник, він же і голова Державного комітету з використання атомної енергії СРСР Андрій Петросьянч особисто зустрівся, щоб узгодити питання режимного характеру, й, вислухавши роз'яснення, погодився розтаємничити окремі матеріали про діяльність нашого видатного земляка.

Мої роз'яснення сприймаються й на Заході. У Бразилії, наприклад, моя книга «Голодомор 1932—1933 років як геноцид українства» була спеціально перекладена на державну там португальську мову до засідання тамтешніх депутатів перед ухваленням ними рішення про визнання цієї трагедії нашого народу геноцидом. На цю тему виступав я в Канаді, Німеччині, Північній Македонії, Хорватії, а перед групою парламентаріїв Італії — в Києві, які спеціально приїхали сюди.

Ніколи не доводилося чути скарг і від окремих зарубіжних науковців чи освітян на брак моєї академічної кваліфікації. Скажімо, не помітив його видатний творець американської ракетно-космічної техніки Михайло Яримович («той, хто не пустив москалів на Місяць»), який кілька місяців тому не тільки приїхав на мою лекцію за десятки миль, а й популяризує в своїй країні україномовну й англійську книгу автора «Що дала Україна світові» — якраз ту, до речі, в якій ідеться про внесок нашої нації в розвиток світової цивілізації. І в ній є матеріали, що безпосередньо стосуються таких курсів, як «Українці в світі», «Складові українського поступу», «Зарубіжне українознавство», «Національні меншини в Україні»...

Продовження на стор. 8

■ ПРОТИСТОЯННЯ

«Розкуркулення»
вищої освіти,

Продовження. Початок на стор. 6

Гаранти з характером

Але все-таки мушу згадати про чергове, третє за рахунком засідання НАЗЯВО, де вирішувалася справа акредитації ОП «Світлове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)». Пан Бутенко знову побоявся дати мені слово як гаранту програми, хоч я не збирався нагадувати про не вельми успішну його політичну кар'єру в бандерівській ОУН — хотів просто почути відповіді щодо мотивів покарання тих членів експертної групи, які підтримали нашу програму торік. Якщо

ливій формі було дозволено колегам з інших вишів, зокрема і косівському філіалу одного зі львівських, постає цілком резонне запитання: чи не здійснюється цілеспрямована акція «розкуркулення» і Київського національного університету імені Тараса Шевченка як головного в державі?

Бо ж ніхто з членів НАЗЯВО навіть не засумнівався в правомірності дій свого керівника, а дружно підтримав грубе порушення неписаного правила про рівне ставлення до представників усіх вишів України. Воно ж, як виявилось, є вибірковим. За чиєю підказкою чи проханням?

На знак протесту проти відмови

Найбільше науково-освітня громадськість країни була шокована, коли повноцінної акредитації не одержала ОП з філософії, що запроваджена в нашому університеті (там, де ця школа викладання існує з першого дня заснування університету — вже 190 років!). З неї вийшли такі видатні філософи світового рівня, як Микола Бердяєв, Дмитро Чижевський, як і майже всі завідувачі кафедр філософії в університетах України.

вони такі безвідповідальні, як визнається наказом за підписом пана Бутенка, то як же НАЗЯВО могло акредитувати повноцінно на 5 років іншу, навіть не профільну для нашої кафедри, програму «Публічна (практична) історія», адже її оцінювала експертна група в тому ж самому складі? Лише тому, що її любивав з самого початку декан історичного факультету Іван Патриляк?

І якщо в «недержавного службовця» його рівня таке роздвоєння допускається і в його оточенні це сприймається звично, то як пояснювати це колегам-викладачам, студентам, їхнім батькам?

Не писав би я, мабуть, і цієї статті, якби не звернув увагу на ще одну новачку в діяльності НАЗЯВО. Виявляється, того ж дня були позбавлені слова і три гаранті освітніх програм з перекладу з романських мов Інституту філології нашого університету. А гарант ОП перекладу з португальської Галина Верба, скажімо, хотіла б пояснити, що для них дивними є рекомендації вже згаданої ГЕР на чолі з археологом Оленою Сминтиною «вивчити досвід роботи Центру португальської мови в Дніпропетровському національному університеті імені Олесея Гончара».

Викладачі португальської КНУ імені Шевченка, звичайно, вдячні за таку рекомендацію й готові налагодити контакти із вказаним Центром. Але ж він діє лише з 2010 року, зосереджується на культурно-просвітницькій співпраці з українською діаспорою в Бразилії. Португальська мова там читається як факультативна або третя, що значною мірою відрізняється від ОП «Переклад із португальської і англійської мов» в КНУ, де португальська мова вивчається як основна (перша іноземна) в аспекті перекладу. А як, до речі, можна стверджувати про успішну роботу зазначеного Центру в Дніпропетровському національному університеті, якщо його веб-сторінка вже багато років не оновлюється, а останні повідомлення стосуються 2014 року?..

Після того, як пан Бутенко безцеремонно відмовив усім чотирьом гарантам освітніх програм нашого університету висловитися, хоч це у ввіч-

пана Бутенка надати слово для пояснення своєї позиції гаранті трьох згаданих освітніх програм Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка відмовилися надалі очолювати їх. Приєднуюся до них і я, бо не хочу брати участі в «розкуркуленні» вищої освіти України, зокрема, в нашому університеті.

Між іншим, ще раніше відмовився співпрацювати з НАЗЯВО довголітній декан факультету іноземних мов, завідувач кафедри теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова, професор Олександр Черданченко, який був перекладачем перших президентів України, — побачив, що наші «недержавні службовці» не дотримуються вимог чинного законодавства України та європейських стандартів.

Але найбільше науково-освітня громадськість країни була шокована, коли повноцінної акредитації не одержала ОП з філософії, що запроваджена в нашому університеті (там, де ця школа викладання існує з першого дня заснування університету — вже 190 років!). З неї вийшли такі видатні філософи світового рівня, як Микола Бердяєв, Дмитро Чижевський, як і майже всі завідувачі кафедр філософії в університетах України.

Треба згадати й про проблеми, які виникали при акредитації й інших програм, зокрема фізичного спрямування, де також існують багаторічні науково-педагогічні школи. Тому, можливо, мені й справді не слід було, як кажуть, висловуватися щодо надання слова в обговоренні ОП, котрій усього 5 років?

Та чи розуміє пан Бутенко, що цим дискредитує себе як правознавець (має диплом Луганського інституту внутрішніх справ), і чи може він і далі оцінювати вищі освітні програми держави без дотримання традицій її звичаєвого права — навіть найбільшому злочинцю в нас у суді дають останнє слово.

«Недержавний службовець» Бутенко, як мені бачиться, ще не зрозумів мудрості нашої народної приказки, яку українські емігранти рознесли по всьому світові: «Не мала баба клопоту, купила порося!».

З цим він і увійде в історію... ■

■ ПЛАНІВ ГРОМАДДЯ

З відкритим
серцемУ Черкаському обласному кардіоцентрі
відремонтують операційну

Торік черкаські кардіохірурги виконали 1720 оперативних втручань на серці.
Фото Черкаського обласного кардіологічного центру.

Людмила НІКІТЕНКО

Депутати Черкаської обласної ради під час пленарного засідання 23-ї сесії підтримали рішення про надання обласному кардіологічному центру дозволу на ремонт операційної на відкритому серці. Проект реалізовуватимуть за кошти центру та обласного бюджету.

Як повідомили «Україні молодій» у Черкаській обласній раді, операційний блок кардіологічного центру складається з двох операційних. Перша — у відділенні інтервенційної радіології, друга — в операційному відділенні, де проводяться втручання

на відкритому серці. Ці дві операційні обслуговує одна вентиляційна система, що категорично заборонено новими вимогами. Вентиляція є вирішальним фактором підтримки належних умов в операційній.

«Приміщення операційної на відкритому серці не ремонтували 14 років. Там проводяться операції у дві зміни, зокрема й ургентні та у пацієнтів з гострим інфарктом міокарда. На сьогодні операційна не відповідає вимогам та потребує капітального ремонту», — наголошують у Черкаській обласній раді. І додають, що після ухвалення обласною радою рішення кардіоцентр

може почати реалізацію проекту.

Як інформують у Черкаському обласному кардіоцентрі, минулого року амбулаторно-поліклінічну допомогу в цьому лікувальному закладі отримали понад 14 тисяч пацієнтів. Медики надали більш ніж 33 тисячі амбулаторних послуг, у стаціонарі вдалося пролікувати 4,5 тис. хворих. Кардіохірурги виконали 1 тис. 720 оперативних втручань на серці, що більше, ніж у 2022 році. 54 % усіх хворих на інфаркт міокарда з області пролікували в кардіологічному центрі сучасними методами реваскуляризації міокарда. ■

■ ПЕРЕДПЛАТА-2024

Разом — до перемоги!

Передплатіть «Україну молоді» на травень

«Україну молоді» у своїх відгуках і читачі — як зі столиці, так і з глибинки, — і колеги-журналісти оцінюють як головну національну газету держави. Редакція «УМ» і надалі намагатиметься бути гідною такої високої оцінки і вашої уваги, шановні читачі.

Якщо хто з вас ще не передплатив «Україну молоді» на 2024 рік, це можна зробити до 20 квітня і ви отримуватимете газету з 1 травня. Оформити передплату можна у відділеннях поштового зв'язку, в операційних залах поштамтів, у пунктах приймання передплати, на сайті ПАТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua, ДП «Преса» www.presa.ua, як за електронною версією Каталогу видань України «Преса поштою», так і за друкованим Каталогом видань «Преса поштою».

До наших постійних читачів ми традиційно звертаємося: якщо ви багато років передплачуєте «Україну молоді» — порадьте передплату і своїм родичам, друзям, сусідам, знайомим.

Передплатна вартість
«України молоді»
на 2024 рік:

на місяць — 77 грн.,

на два місяці — 154 грн.,

на сім місяців — 539 грн.,

до кінця року — 693 грн.

Передплатний індекс
— 60970

«Укрпошта» додатково за саму процедуру оформлення передплати бере 15 грн.

«Україну молоді» можна прочитати в усьому світі через партнерську мережу PressReader

Валерія МУСХАРІНА

Нагадаємо 22 березня озброєні люди з автоматами увійшли в торговельний центр Красногорська під москвою «Крокус-Сіті Хол». За різними даними, на той момент там перебувало від 4 до 6 тисяч людей, які прийшли дивитися концерт. Озброєні люди відкрили вогонь по пересічених відвідувачах у ТЦ з автоматичної зброї, а невдовзі зайшли до концертної зали й продовжили стрілянину там.

Почалася паніка, в тисняві відвідувачі шукали виходи й намагалися втекти з концертної зали та будівлі «Крокус-Сіті Холу». Опісля пролунало кілька вибухів і почалася сильна пожежа, вогонь охопив велику площу, обвалився дах.

Російські силовики прибули до концертної зали, оточили будівлю, виводили звідти людей та шукали нападників. У соцмережах з'явилися фотографії авто з можливими учасниками нападу. Місцева влада багатьох міст росії скасувала масові заходи, концерти й закрила громадські місця, а напад на «Крокус-Сіті Хол» у підмосков'ї офіційно оголосили терактом.

За числом жертв — щонайменше 143 загиблі та 180 поранених — напад на «Крокус» став одним із найбільших терактів в історії росії (більше жертв було лише при нападі на школу в Беслані в 2004 році).

Нещодавно Басманий суд москви заарештував дев'ятого підозрюваного громадянина Таджикистану у вчиненні теракту в «Крокус-Сіті Холі» до 22 травня. Однак путін неодноразово заявляв, що до нього нібито причетна Україна. Поки що жодних доказів цьому не наведено, як зазначає агентство Bloomberg, навіть оточення російського президента не вірить у цю версію.

Захід та «українські націоналісти»

За словами експертів з питань боротьби з тероризмом, москва прагне перекласти відповідальність за масову загибель людей під час теракту під москвою на Україну та Захід. Невдовзі після нападу російська влада здійснила справжню інформаційну атаку на Київ: 26 березня вищі московські посадовці майже одночасно звинуватили Україну в причетності до теракту в «Крокус-Сіті Холі».

Як пишуть у виданні «Голос Америки», директор фсб олександр бортніков, секретар Ради безпеки росії ніколай патрушев та голова держдуми в'ячеслав володін один за одним говорили про те, що за атакою стоять Київ та Захід.

При цьому російські посадовці були суперечливі у своїх висловлюваннях: заяви бортнікова, патрушева та володіна з'явилися після того, як представник кремля дмитрій пєсков заявив журналістам, що «офіційна влада до закінчення слідства не може собі дозволити робити заяв щодо зв'язку теракту в «Крокус-Сіті Холі» з будь-ким, зокрема й Україною». А олександр бортніков публічно визнав, що США словішали москву про можливість терактів у місцях масового скупчення людей — і буквально відразу звинуватив самі Сполучені Штати в тому, що вони могли стояти за нападом на людей у «Крокус-Сіті Холі».

За словами «Голосу Америки», російські чиновники та політики не навели жодних доказів своїм словам. Натомість лише розпливчато натякали на те, що на зв'язок України з терористами «багато чого вказує» (у словах патрушева) і що «є факти», які вони начебто мають (у словах бортнікова) та «кривавий режим України, Вашингтона і Брюсселя» намагаються «посягти ворожнечу на міжнародній основі» (у словах володіна).

Водночас американське агентство Bloomberg з посиланням на кілька джерел, пов'язаних з кремлем, повідомило, що у самій російській владі майже не вірять, що за нападом стояла Україна, але всім очевидно, що путін «має намір використати трагедію, щоб спробувати згуртувати росіян для війни з Україною». Путін задав тон іншим коментарям російських посадовців,

пов'язавши теракт під москвою з Україною: він укотре використав слова «київський режим» та «нацисти».

До того ж міністр закордонних справ росії лавров відмовився від допомоги Інтерполу у розслідуванні теракту.

Російська державна агенція ТАСС із посиланням на Центр громадських зв'язків фсб повідомила, що «особи, які брали участь у теракті в «Крокус-Сіті Холі», намагалися втекти в Україну». Згідно з їхньою інформацією, учасники теракту нібито «планували перейти російсько-український кордон» та «мали контакти на українській стороні». Сам теракт, запевняють у фсб, був ретельно спланований.

Спекулюючи тероризмом

Як зазначає журналіст Андрій Пилипенко у своїй статті для «Детектор медіа», «росія десятиліттями використовує контакти та зв'язки з організаціями, які офіційно могла б визнавати терористичними, на користь просування своїх інтересів».

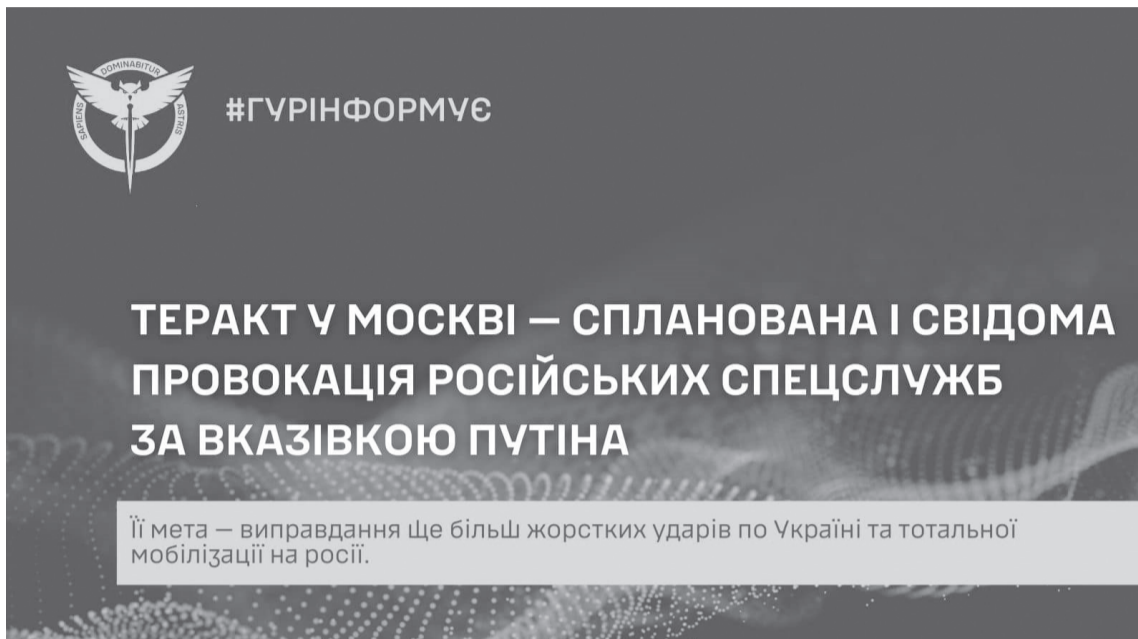
За його словами, майже за добу після теракту в «Крокус-Сіті Холі» в москві владімір путін виступив по телебаченню зі зверненням до росіян. Під час короткої промови він 7 разів використав слово «терористи» або його похідні. Риторично пов'язавши загибель понад 140 осіб з Україною та назвавши цю подію «не просто цинічно спланованим терактом, але організованим масовим убивством мирних, беззахисних людей», путін повернувся до теми, в якій він чувається дуже комфортно, — боротьби з тероризмом. Лише на офіційному сайті кремля словосполучення «боротьба з тероризмом» можна знайти у 366 публікаціях за різні роки.

«Оточення путіна, можливо, і далі наполягатиме, що до теракту в «Крокусі» може бути причетною Україна, або не погоджуватися з цим, шукати ознаки причетності західних спецслужб чи взагалі «ізраїльський слід», як деякі провідні пропагандисти (маргарита симоньян, олександр дугін). Проте не завжди влада у кремлі використовує жорстку риторику щодо організації і груп, визнаних терористичними у більшості цивілізованих країн світу. І залежно від того, наскільки це відповідає ситуативним чи

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ

Чужі серед своїх

Інформаційні вкиди росіян після теракту в «Крокус-Сіті Холі»

«Усьому світу очевидно, що теракт у москві — черговий злочин путіна для утримання власної влади».

Фото: ГУР/Facebook.

В рф заарештували дев'ятого фігуранта у справі про теракт у «Крокусі».

Фото: Vyacheslav Prokofyev/TASS/dpa/picture alliance.

стратегічним інтересам москви, з'являються «хороші» або «погані», «свої» чи «чужі» терористи», — пише Андрій Пилипенко.

Західні експерти з питань тероризму, пишуть у «Голосі Америки», окреслюють терористичний акт «Крокус-Сіті Холу» найбільшим провалом російських спецслужб, увагу від якого росіяни намагаються відволікти своїми дезінформаційними вкидами.

Співзасновник інформаційного ресурсу Militant Wire Лукас Веббер, який відстежує активність озброєних груп по всьому світу, в інтерв'ю російській службі «Голосу Америки» зауважив, що немає довіри до жодних заяв москви про причетність України та Заходу: «Ця спроба пов'язати атаку з Україною, для чого немає жодних доказів, означає, що теракт використовується для виправдання військової кампанії проти України. Думаю, що цей меседж більше спрямований на населення росії та прихильників кремля на Заході — ультралівих, ультраправих тощо. Думаю, що в кремлі, мабуть, розуміють, що люди на Заході, які обіймають керівні посади, а також ті, хто працюють у медіа, на таке не ведуться».

«Російську кампанію з дезінформації розкрито таким чином, щоб переконати росіян, ніби Україна якось чиним причетна до цього

смертоносного нападу», — розповідає в коментарі виданню інший аналітик з питань терористичної активності й директор Центру з питань тероризму в Мідлберійському Інституті Джейсон Блазакіс. Він також зауважує, що США прямо і публічно попереджали про майбутні «неминучі» терористичні атаки в росії: «Відверто кажучи, провал російських спецслужб також пов'язаний з тим, що, коли вони отримали інформацію, зокрема, від Сполучених Штатів, які намагалися попередити росію про напад, путін проігнорував її і навіть називав «політичним шантажем». Експерт наголошує, що США ділились подібною інформацією про терористичні загрози раніше і з росією, і з іраном.

Веббер та Блазакіс підсумовують: атака не була несподіванкою для всіх, хто слідкує за цією темою. На думку засновника ресурсу Militant Wire, простежуються всі можливі спроби звинуватити Україну та Захід. На цьому ж акцентує і Джейсон Блазакіс, який також помічає досаду і страх у заявах російських високопосадовців, бо «путін може показатись слабким у ролі лідера держави».

Що про теракт кажуть в Україні?

Міністерство закордонних справ України відкинуло зви-

нування від російських чиновників щодо причетності до стрілянини в концертному залі «Крокус-Сіті Хол» у підмосковному Красногорську.

«Путін має великий досвід організації подібних терактів як способу посилення власної влади, починаючи з підривів будинків на Каширському шосе. Як і тоді, сьогоднішня акція залякування росіян стане приводом до максимального закручування гайок на самій росії», — ідеться у повідомленні ГУР, де заявляють, що стрілянина в концертному залі «Крокуса» є свідомою провокацією російських спецслужб за вказівкою президента рф путіна.

Очільник ГУР Кирило Буданов припускає, що є кілька варіантів, чому теракт злочинцем усе ж таки вдалося організувати, повідомляє німецька радіостанція Deutsche Welle: «Перший — це, як у них прийнято, боротьба «веж», аби разом зняти кількох високопосадовців. Інший варіант: вони насправді недооцінили масштаби того, що станеться. Думали, що це буде більш локально, і хотіли звинуватити в усьому Україну».

Він також звернув увагу на те, що кремлівська влада уже тричі змінювала версії того, що сталося у «Крокус-Сіті Холі», намагаючись хоч якось пов'язати теракт з Україною, зокрема звинувативши і самого Буданова. ■

Вікторія КОВАЛЬОВА

Чверть власників сертифікатів урядової програми «ЄВідновлення» станом на 5 березня використали їх на придбання нового житла. Про це повідомляє РБК-Україна з посиланням на голову Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олену Шуляк. Загальна сума коштів, використаних українцями на нове житло, перевищила 2 млрд гривень. Ще на майже 1 млрд гривень власники 446 житлових сертифікатів кошти забронювали.

Найбільше купують у столиці та на Київщині

Постраждали внаслідок російської агресії власники нерухомості купують нове житло переважно на Київщині, де сума всіх укладених угод вже перевищила 1 млрд гривень. Друге місце посідає місто Київ (використали сертифікатів на загальну суму 413 млн гривень). На третьому місці — Харківщина, де сума використаних сертифікатів перевищила 185 млн гривень.

«В Ірпені, інфраструктура якого була зруйнована на 70% внаслідок окупації в 2022 році, станом на середину березня сформовано 335 житлових сертифікатів на суму в понад 1 млрд грн, з яких більше половини видано», — уточнює «УМ» начальник управління інфраструктурного розвитку, інвестицій та житлово-комунального господарства Ірпінської міської ради Сергій Канюра. Найстаршою людиною, яка отримала житловий сертифікат на території Ірпінської міської територіальної громади, стала 101-річна жителька приватного будинку.

Найчастіше ірпінці обирають житлові сертифікати, тому що відбудувати будинок довше, ніж купити готове житло. Окрім цього, за грошову компенсацію не можна придбати меблі та техніку, тому власникам доведеться витратити власні кошти для облаштування внутрішнього інтер'єру будинку.

Сергій Канюра прогнозує активізацію на ринку житлових сертифікатів, оскільки, згідно з постановою Кабміну України №600 «Про затвердження Порядку надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна» від 30 травня 2023 року, коефіцієнт забудови при розрахунку суми компенсації за знищені квартири в старому житловому фонді (до 1990 року забудови) після численних звернень переглянуто і суми компенсації збільшено.

«Зокрема, до недавнього часу ціна одного квадратного метра зруйнованої двокімнатної квартири в місті Ірпінь становила 22 тис. грн, що унеможливило купівлю нового житла замість зруйнованого в межах міста, оскільки ринкова вартість одного квадратного метра квартири на вторинному ринку в м. Ірпінь сягає 28 тисяч гривень, а на первинному ринку в новобудові — 31,450 тисячі гривень», — зазначає Сергій Канюра. Наприклад, тепер, згідно з новими коефіцієнтами, вартість 1 м² житла для двокімнатних квартир у старому житловому фонді становить 31 тис. 900 грн. Внесення змін до згаданої постанови дозволить українським громадянам, чие житло постраждало внаслідок російської агресії, придбати нове за ринковими цінами.

Серед першопрохідців програми «ЄВідновлення» — ірпінчанин Леонід Сидоренко, таунхаус якого був знищений під час війни, а тепер він придбав дуплекс. Леонід подав заяву в Дію на житловий сертифікат ще в серпні 2023 року. Довго очікував на появу в мобільному додатку Порталу «Дія» кнопки «бронювання коштів». Коли 26 грудня вона з'явилася, через два дні

отримав підтвердження бронювання.

«Від дати бронювання коштів людина має 30 днів, щоб ними скористатися. Але, наприклад, мої сусіди, які оформлювали житло на вторинному ринку і не встигли угоду провести, натиснули кнопку «бронювання» другий раз — і кошти отримали», — розповідає Леонід.

Сума його житлового сертифікату в перерахунку на долари становила \$80 тисяч (хоча оціночна вартість знищеного таунхауса була \$120 тис). Угоду купівлі-продажу будинку оформили в Ірпені. Оскільки Леонід обізнаний з принципом роботи ринку нерухомості, нове житло знайшов без допомоги брокерів.

«Рахунок для отримання грошей можна відкрити в будь-якому банку, але для швидкості операцій продавці обрали «Ощадбанк», тому що Укрпошта має в ньому рахунок», — ділиться Леонід.

«Продавці ринку нерухомості в Україні звикли до розрахунку у валюті, тому конвертують гривні зі спецрахунку, щоб запобігти інфляції. Тут на допомогу громадянам приходять брокерські компанії з нерухомості, які співпрацюють з банками та фінансовими організаціями і надають відповідні сервіси», — говорить перший віцепрезидент Всеукраїнської громадської організації (ВГО) «Спілка фахівців з нерухомого майна України» Лариса Ставиного.

Наразі невідомо, яка частка українців користується послугами ріелторів, оскільки немає закону про брокерську діяльність, відповідного регулятора статистики. Втім «Спілка фахівців з нерухомого майна України» налічує 1,5 тисячі спеціалістів, які займаються тепер і житловими сертифікатами.

Люди купують житло більше на заході України та в центрі. Наприклад, херсонці воліють придбати нерухомість у Кривому Розі чи Кропивницькому, де вартість житла суттєво менша, ніж у містах-мільйонниках. Це чудова можливість для людей, які втратили домівки, почати новий старт у житті.

Заспостереженнями фахівців, представники західних регіонів більше вкладають житлові сертифікати у житло в столиці, а кияни полюбили західні регіони. У Спільці пишуться, що недавно допомогли літній пані з Херсонської області, яка втратила будинок, купити двокімнатну квартиру за 40 тис. доларів у Києві. Вона була щаслива, бо в столиці давно працює її онук. Крім того, у разі необхідності вона зможе надати притулок доньці з чоловіком, які поки залишаються у Херсонській області.

Нові тенденції

За даними пані Шуляк, станом на 5 березня найбільшу кількість угод, укладених в обмін на сертифікат «ЄВідновлення», зафіксовано в категорії «придбання квартир у багатоповерхових будинках» — 684. Приватні будинки завдяки програмі компенсації купили 202 власники житлових сертифікатів. Більшість угод — вторинний ринок. Кількість угод на первинному ринку

■ НЕРУХОМІСТЬ

Житловий сертифікат: купи собі нову домівку

На початку березня 1 тисяча українських родин, або 25% власників сертифікатів, придбали собі житло за кошти програми «ЄВідновлення»

Українці, які втратили житло, здебільшого купують квартири на вторинному ринку в багатоповерхових будинках. Фото з сайту domik.ua.

також зростає — станом на 5 березня це 16 угод, хоча раніше їх було одиниці.

Ріелтори констатують, що квартири в новобудовах власники житлових сертифікатів купують рідко, бо вони потребують ремонту, який коштує чималих грошей. Тому тепер забудовники намагаються здавати житло в новобудовах із оздобленням.

Якщо раніше оцінку житла на ринку нерухомості занижували, то нині спостерігається тенденція до завищення цін. Обов'язок заплатити податок за угодою купівлі-продажу житла за житловий сертифікат покладається на продавця, який отримує дохід. Покупець — власник зруйнованого житла — отримує в ході цієї угоди від держави компенсацію за втрачене житло у вигляді будинку або квартири. Але, як свідчить практика, податкові витрати можуть поклати і на покупця. Експерти ринку зазначають, що на практиці від 50 до 75% випадків угод купівлі-продажу нерухомості за житловими сертифікатами покупець сплачує всі податки, в тому числі й 1% держмити. Податки стягують залежно від того, скільки часу належить продавцю об'єкт нерухомості. Якщо будинок належав менше трьох років, то сплачується від ціни за договором 8,5% податків (5% податку на доходи фізичних осіб, 1% — держмити, 1,5% — військовий збір, 1% пенсійний збір), в інших випадках — 2%.

Чому продавці не налаштовані продавати нерухомість за житловими сертифікатами та за безготівковим розрахунком? З початком повномасштабної війни НБУ обмежив зняття готівки

однією людиною за один день у 100 тис. грн. Тобто, якщо квартира продається за 3 млн грн, то продавець знімає ці кошти 30 днів, а банк на вихідних не працює, і це вийде 1,5 місяці щоденних походів до фінансової установи. Вирахувати курс валюти неможливо. Продавець закладає конвертування курсу валюти в угоду. Тому часто всі витрати оплачує покупець, бо це його проблема — придбати житло за реальною ціною та за безготівковими коштами. За наявності готівки оцінку нерухомості і, відповідно, податки можна зменшити.

Щоб податки та витрати, пов'язані з оформленням документів на купівлю нового житла, покрити за рахунок житлового сертифіката, потрібно попередньо домовитися з продавцем і обрати житло, дешевше, ніж сума житлового сертифіката. Водночас покупці стверджують, що, оскільки на ринку нерухомості не так багато пропозицій, можна торгуватися. Ціну на приватний будинок можна зменшити навіть на \$10 тис., на квартири — до \$5 тис.

Комісія брокера або ріелторського агентства становить 3-5% від угоди купівлі-продажу. Послуги в оформленні нотаріальної угоди купівлі-продажу зтягнуть іще на 10-15 тис. грн. Тому знавці вважають, що для власного спокою покупцю незайве мати понад \$1 тис. доларів готівкою на різні витрати. Покупець і продавець домовляються або складають попередній договір з пакетом документів. На придбане житло накладається нотаріальна заборона на його продаж та дарування протягом п'яти років.

Лариса Ставиного радить вчасно поцікавитися про бро-

керські компанії й обрати компанію з досвідом, історією. Відвідати офіс, почитати відгуки на сайті. Можна звернутися до громадських організацій з нерухомості, які є на ринку. А повноваження ріелтора можна перевірити в реєстрі «Спілки фахівців з нерухомого майна України»: місто, номер реєстрації, статус (є дійсним членом чи членство призупинено через виїзд за кордон).

«Реалізація житлових сертифікатів поки не оживила ринок нерухомості. Позитивно на нього вплинули пільгова іпотека і державні виплати, які за нею отримують зараз військові. Програма з сертифікатами набере оберти у квітні-червні», — вважає Лариса Ставиного.

Механізм реалізації житлових сертифікатів відпрацьовано. Головне, щоб у територіальних громадах комісії, які встановлюють факт знищення майна, могли це робити. В деяких громадах Донецької області члени комісії фізично не можуть потрапити на об'єкти, що розташовані на окупованій території.

У ВГО «Спілка фахівців з нерухомого майна України» громадянам рекомендують не боятися і використовувати можливості механізму надання житлових сертифікатів. Про всяк випадок особисті документи, право власності на квартиру (будинок) та інші відскануйте на окрему флешку (або зберігайте у хмарі). Можна завчасливо сфотографувати або зробити відеогляд свого житла і нерухомого майна з номером будинку. Якщо матимете такий архів, зможе в разі потреби звернутися до оцінювача. Але краще, щоб скани документів вам ніколи не знадобилися. ■

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Перша історична згадка про Городок датується 1213 роком, а про Львів — 1256-м. Звісно, це усього лише часова дрібничка, але містечкам приємно. До того ж велика війна внесла у коліс неквапливе життя цієї громади свої корективи, тому географічна близькість до регіонального центру і Польщі дозволяють розвивати бізнес та застарілу інфраструктуру навіть сьогодні. У підсумку давнє містечко приростає новобудовами, осучаснює логістику і намагається по-новому вирішити соціальні проблеми.

Велике переселення

У перші місяці війни Городок нагадував великий транзитний хаб. Бували періоди, коли сюди зі східних та південних регіонів прибувало до 3 тисяч людей. Хтось намагався осісти надовго, решта їхала у бік Польщі, а потім — скрізь.

Проблему житла для ВПО у місцевій громаді вирішили досить оперативно, відремонтувавши одразу три старі будівлі — школу в селі Братковичі, стару амбулаторію в Родатичах і корпус неврологічного відділення районної лікарні у самому місті. Наразі тут проживають кілька сотень офіційно зареєстрованих переселенців, які потребують соціальної допомоги. Також із часом тут планують завершити реконструкцію адмінбудівлі в селі Керниця, де жінки з дітьми отримують невеликі бюджетні квартири з усіма зручностями. Водночас більш активні мешканці східних та південних регіонів знайшли роботу на місцевих підприємствах і винаймають житло самостійно.

Отримати роботу в Городку сьогодні нескладно, оскільки багато місцевих жителів теж із початком війни виїхали до країн ЄС. Тож вакуум робочої сили утворився навіть на таких великих підприємствах, як «Бадер Україна», «Інстал» та «Озон». Потрібні люди і двом заводам, що релокувалися з харківського регіону. А також для розвитку Індустріального парку «Захід Ресурс», де на ділянці розміром у 20 гектарів формується єдина територія з облаштованою інфраструктурою для розміщення нових господарських підприємств переробної промисловості, інноваційної галузі та логістики. Митний пост «Городок» теж розташований тут і दिє технічну новизну.

Словом, стародавнє містечко, яке колись поступилося першістю Львову, отримало новий імпульс для власного розвитку. Голова місцеві громади Володимир Ременяк каже, що у жителів навколишніх сіл завжди були амбіції бодай у чомусь перевершити можливості районного центру, тому адміністративні будівлі вони зводили з неабияким розмахом. Із часом ці споруди занепадали через непотрібність, оскільки мешканці сільської глибини виїжджали до міст. Але сьогодні у громаді вирішили повернути старим стінам колишню добротність, тому що запит на житло у Львівському регіоні з відомих причин і надалі зростатиме.

Корейський проєкт

На одній із вулиць Городка вдалося побачити трактор з усіма ознаками іноземного виробництва. Як з'ясувалося пізніше, таких машин в автопарку місцевого комунального підприємства вже п'ять, і всі вони були привезені з Південної Кореї. Там же «розжилися» медичною автівкою Hyundai і рентгеновським апаратом Samsung. А минулого

ГРОМАДИ

Родзинки древнього Городка

Люди з невеличкого містечка на Львівщині приймають у себе переселенців та релоковані підприємства, співпрацюють з Південною Кореєю, возять на фронт дрони і вишивають власним швом

Голова Городоцької громади Володимир Ременяк.
Фото «Високого Замку».

року в партнерів з'явився шанс для розширення започаткованого співробітництва, в якому проглядається розрахунок з прицілом на майбутнє.

У січні цього року Володимир Ременяк підписав з представниками Південної Кореї меморандум про взаємодію в галузі управління водними ресурсами. Інженерні мережі водопостачання, водовідведення та каналізації в цій громаді вже зношені на 80 відсотків, тому тут дуже зацікавлені в подібній співпраці. Невдовзі для моніторингу ситуації на Львівщину прибудуть корейські фахівці, які й вирішать долю майбутнього проєкту.

Основною умовою для прийняття остаточного рішення слу-

вкрай потрібні для ЗСУ дрони-камікадзе. «У хлопців, які воюють, дуже багато потреб, — каже Володимир Ременяк. — Ми вважаємо, що це першочергові потреби. Нам постійно надходять листи з військових частин, де служать земляки. В них — списки необхідного, які проігнорувати ми не маємо права. Більшість «дірок» закриваємо коштами місцевого бюджету. Міська рада закуповує спорядження, після чого воно передається на баланс окремих військових підрозділів. Депутатський корпус підтримує такі ініціативи одноставно».

Акцент на першочергових потребах пан голова зробив не випадково, адже державні аудиторі не надто прихильно ставлять-

Рушник для нашої міської ради потрібен. Міський голова має обіцяти народу бути чесним. Хочемо, аби ті слова він промовляв, тримаючи руку на нашому рушнику».

гуватиме, звісно, обстановка на фронті, але не виключено, що гору візьмуть саме економічні перспективи. «Корейці — дуже прагматичні люди, — каже Володимир Ременяк. — Якщо загроза того, що ворогу вдасться окупувати наші території, виявиться нижчою за те, що він це зробить, то корейці матимуть до України дуже простий інтерес. Наша країна їм цікава як місце збуту товарів і технологій, а також сусідством з ЄС. Якщо вони відкриють за 60 кілометрів від кордону своє виробництво, то їм буде легше зайти на територію Євросоюзу. А коли Україна стане членом ЄС, то вони автоматично разом з нами зайдуть на той ринок своїми товарами. У них напрочуд стратегічне мислення. Там економічні зиски прорачовуються на перспективу».

Все для фронту, все для перемоги

Порівняно невелика Городоцька громада минулого року за кількістю придбань для фронту безпілотників увійшла до п'ятірки кращих серед усіх громад України. Це сталося завдяки рішення купувати недорогі, але

ся до ідеї громад витратити кошти на підтримку ЗСУ. Але в Городку знайшли вдале пояснення для чиновників, назвавши дрони товаром подвійного підпорядкування. Зрештою ці літальні апарати можна використовувати для аеророзвідки і зйомки знакових подій, що поповнять історичний архів міста. Виявляється, до таких витрат в аудиторів претензій немає.

У березні цього року городчани їздили на фронт двічі й завезли бійцям 200 БПЛА. Перша партія включала 6 Mavic 3T та 12 Mavic Pro, 20 квадрокоптерів FPV «Грім», друга — 200 FPV-дронів, 2 Mavic 3T та 3 Mavic Pro. Вартість наданої допомоги становить 4,5 мільйона гривень. І це лише витрати одного місяця.

До речі, зусилля мешканців тилових регіонів спрацювали як показовий приклад. Минулого року лише 15 відсотків вітчизняних громад брали участь у закупівлі БПЛА. А цього року їх число становить більш ніж половину.

Однаково гарячі котлети

Городоцька громада має ще один передовий досвід, вивчати який приїздять колеги з усього

Ганні Кузбит городоцький шов запав у душу ще в 80-х роках.
Фото з видання «Високий Замок».

регіону. Тут нещодавно створили дві опорні кухні, що синхронно забезпечують гарячим харчуванням 20 закладів загальної середньої освіти і 11 дошкільних відділень. Сучасне кухонне обладнання обом харчоблокам надала компанія «Фаст Кейтеринг», яка готує страви на основі чотиритижневого меню і сама ж доставляє сніданки та обіди за вказаними адресами. У підсумку всі без винятку освітні та дитячі заклади громади, включно з тими, що розташовані у віддалених селах, отримали однаковий доступ до якісних смачних страв.

Переваги нової системи пояснив керівник гуманітарного управління Городоцької міської ради Ігор Яскевич. За його словами, раніше в таких обсягах приготувати одночасно ті ж такі котлети було практично неможливо. Тобто, поки досмажували останню партію, перші вже встигали схолонуть. Нове ж обладнання дозволяє приготувати на пару одночасно 100 котлет і ще гарячими привезти дітям.

Ціна обідів — досить демократична. Молодші класи платять по 50 гривень, старшокласники — по 55. Водночас дворазове харчування в садочках обійдеться батькам у 75 гривень. Загалом опорні кухні годують 6 тисяч дітей, з яких 1 тис. 200 отримують страви безоплатно.

Шов не хрестиком, а з петлі

Симпатичну ратушу, збудовану в 1832 році, в Городку тривалий час займали управління місцеві влади. Після переїзду чиновників до іншої будівлі тут відкрили краєзнавчий музей. Це рішення Ігор Яскевич назвав знаковим, оскільки зазвичай «батьки» вітчизняних міст віддають історичні пам'ятки під різні бізнесові проєкти.

Вибір на користь культури себе повністю виправдав, бо по сусідству з традиційними експозиціями у закладі кипить активне мистецьке життя. Особливо гордістю містян вважається зала, присвячена городоцькому шву «з петлі». Цю техніку вишивання місцеві майстрині прагнуть включити до нематеріаль-

ної культурної спадщини України, бо вона визнана унікальною. Тобто вишивають у Городку не хрестиком чи гладдю, а переплетеною петлею. Узори виходять об'ємними і напрочуд виразними, нагадуючи квіти, вушки, півмісяці та драбинки. У забарвленні домінують відтінки червоного і малинового кольорів, що символічно нагадують усі провія життя на землі.

Нині в музеї експонують два десятки предметів одягу з цим швом, який підкреслює колишню популярність вишивки в місцевих жителів. Нею прикрашали сорочки, рушники, простиралла, весільні хустки і взагалі всі полотна, на які міг «лягти» візерунок. Переважна більшість давніх експонатів збереглися у доброму стані, але є й такі, що мають форму невеликих фрагментів одягу колишніх модниць. Та навіть ця потемніла вишивка зберігає особливу енергетику, без якої важко уявити самобутнє мистецтво.

Ідейним натхненником відродження городоцького шва стала т. в. о. директорка краєзнавчого музею Ганна Кузбит. «Першу сорочку, яку ми отримали, подарувала жінка з одного з наших сіл, — каже вона. — Цю сорочку вишила її бабуся орієнтовно в 1910 році. Також у четвертій школі Городка одна вчителька опанувала городоцький шов через інтернет і почала навчати дітей. Ми теж започаткували майстер-класи, які з нашими вишивальницями провела викладачка Дрогобицького педагогічного університету Галина Ліщинська». Тепер у музеї активно діє гурток, де старовинну техніку вивчають сучасні майстрині.

Давнє містечке коріння успішно започатковує й нові традиції. «Особисто я тримала в руках голку ще у 80-х роках, — каже Ганна Кузбит. — Коли почали відроджувати і популяризувати Городоцький шов, він запав мені в душу. Тепер активно вишиваю. Рушник для нашої міської ради потрібен. Міський голова має обіцяти народу бути чесним. Хочемо, аби ті слова він промовляв, тримаючи руку на нашому рушнику».

Олена ШАПІРО, мистецтвознавиця

Хатня ікона вважалася неканонічною і її не схвалювала церковна влада. Однак осередки народного ікономалярства стали активно розвиватися по всій Україні від XVII століття. Найвідоміші центри: Самбір, Дрогобич, Судова Вишня, Риботичі, Перемишль, Чернівці. Дослідники підрахували, що в Києві в Старокиївському районі та на Печерську було по одній іконописній майстерні, ще чотири були розташовані на Лук'янівці та в слободі Плосььке, розвивалися майстерні на Куренівці та Подолі. Вже у другій половині XIX століття ікони продавали в 41 лавці, і переважна частина з них була розташована в ремісничому центрі Києва — на Подолі. Під час великих церковних свят хатні ікони продавали поблизу Софіївського собору, Михайлівського та Флорівського монастирів, Києво-Печерської лаври. Про все це можна поновити знання на виставці хатнього іконопису, яка проходить у Києві до 20 квітня.

Двадцять ікон, намальованих у середині та другій половині XIX століття на Київщині та Чернігівщині, чекають на глядачів у світлій та затишній залі Музею окупації Києва часів радянського та фашистського режимів. Відвідувачі мають можливість ознайомитися з кращими взірцями хатнього іконопису, частину з них подарував музею колекціонер Володимир Беланжер. Деякі з представлених робіт «відроджені до життя» напередодні виставки руками обдарованої художниці-реставраторки першої категорії Ганни Човник.

«Ідея виставки хатньої ікони виникла внаслідок нашого прагнення повернутися до свого коріння, роду, історії, — розповідає в. о. завідувача філії «Музей окупації Києва» Ксенія Стільник. — Ікона супроводжує нас усе життя в тому чи іншому вигляді. А хатня ікона асоціюється зі спогадами про бабусину хату, куди приїжджали в дитинстві, де був куток з домашніми іконами, рушниками і лампадкою. Старі люди завжди вранці і ввечері молилися до цих ікон, і тому вони мають таку теплу енергетику. І зараз, коли потерпаємо від війни і переживаємо важкі часи, ми звертаємося до святих з молитвою, просимо про допомогу. Ікони нікого не залишають байдужими, бо народне мистецтво є дуже близьким кожному з нас».

Музей окупації — філія Музею історії Києва — був створений у 2008 році на лівому березі Дніпра, в одному з найкращих парків Києва. Експозиція присвячена періоду від Першої світової війни до середини XX століття, коли Україна виборювала своє право на незалежність та існування. Музейна експозиція розповідає, як жили мешканці столиці, коли одна окупаційна влада змінювала іншу. Нині відвідувачів

у музеї не бракує: після повномасштабного вторгнення люди почали глибоко цікавитися своєю історією та традиціями. На виставку хатньої ікони приходять групи студентів, художники, сімейні пари, пенсіонери.

У давнину наші пращури в кожному будинку та хаті влаштували особливе освячене місце, що називалося «божниця», або «червоний кут» чи «покуття». У центрі ставили головну ікону — Ісуса Христа або Богородицю з немовлям. Традиційно «божниця» була розміщена біля вікна східної стіни, по діагоналі від печі, та прикрашена гарно вишитими рушниками. Поруч з іконою на полицю ставили церковну свічку, клали великодні крашанки та просфори. Ікони також розвішували вздовж стіни, над ганком, над воротами, щоб захистити свій будинок.

На відміну від ікон, які створювали майстри-іконописці при монастирях за усталеними канонами, хатню ікону малювали селяни, котрі поєднували малювання із землеробством та сезонним ремеслом. Цей сакральний живопис дуже близький до зворушливих взірців народного наївного мистецтва. Духовна сила хатніх ікон у тому, що святі образи намальовані зі щирим серцем, молитовно спрямованим до Бога.

Переважну більшість ікон заходу України малювали тільки на склі, на Гуцульщині — на дерев'яних дошках, на Буковині зустрічаються ікони на фанері. Хатні ікони Поділля створювали олійними фарбами на дототканому полотні видовженого формату. Інколи ширина ікони становила понад 2 м, висота — більш ніж 0,5 м. Завичай образи на дерев'яних дошках малювали темперою на яєчному жовтку, на полот-

■ ТРАДИЦІЇ І ВІРА

Щиросердя хатньої ікони

Святі образи об'єднують Київ, Чернігівщину, Перемишль, Дрогобич і Чернівці

ні — олійними фарбами, а після закінчення всю поверхню ікони покривали шаром оліфи.

Народний іконопис вирізняється простотою композиції і малюнка, наївною оповідальністю сюжетів. Краєвиди створювали на мотиви сільської природи, а фігури святих вдягнуті у простий народний одяг. Досить часто лики святих мають типові українські риси, доброзичливі та благодішні округлі обличчя, з великими виразними очима.

Серед семи образів Божої Матері згадаємо «Богородицю Печерську із предстоячими святым Антонієм і святым Феодосієм». Шанування преподобних отців у народі розпочалося ще за часів земного життя, адже прочани приходили до Києво-Печерської обителі, щоб отримати в них пораду, зцілення, благословення. Святий Антоній та святий Феодосій стали засновниками чернечих традицій, а Києво-Печерська обитель була прикладом для інших монастирів та заклала основу для розвитку Української православної церкви.

В центрі експозиції бачимо образ святої великомучениці Варвари, яка була страчена за сповідання Христа своїм батьком-язичником. За чисте і вірне Богу життя її вшановують як наречену Христову прекрасну. Моці святої Варвари були перевезені в XII столітті з Константинополя до Києва і тепер перебувають у Володимирському соборі. До святої звертаються по дар прийняття таїнства Причастя за важких обставин: під час війни, після важкої хвороби, перед смертю.

У трьох вітринах виставки показані ікони ревнителя віри — святого Миколи Чудотворця, завжди чуйного до молитов християн. У нього просять благословення на добрі справи, моляться за ствердження у чеснотах, мир і злагоду, захист від злиднів і ворогів.

Святий Георгій — покровитель військових. Фото надане музеєм.

Дуже близькими сьогодні для кожного є ікони із зображенням святих — покровителів військових. Насамперед це святий Георгій-воїн, якого на наших землях здавна вшановують як святого Юрія-Змієборця. Він зображений на білому коні, одягнутий у червоний плащ, колір якого символізує його страждання та мученицьку смерть за Христа, святий убиває списом дракона (диявола) і звільняє від загибелі діву, яка молилася. Красиве обличчя святого великомученика випромінює незворушність та відвагу — він перемагає вороже зло силою Божою. До Святого Георгія традиційно моляться за перемогу над ворогами під час війни, за підтримку військових, повернення полонених, знайдення зниклих безвісти. ■

Олександра ТИМОЩУК

Музика французьких творців мелодій Сезара Франка, Сесілі Шамінад, Альберта Русселя та Франсіса Пуленка звучала в Литві у виконанні соліста Національної філармонії України, заслуженого артиста, флейтиста Юрія Шутка, який грав у дуеті з японським піаністом Юсуке Ішії. Таке незвичне поєднання виникло заради підтримки українців у часи повномасштабної збройної агресії росії та збору коштів. Ініціатором події став видатний литовський музикознавець, доктор Даріос Кучінскас, а організатором — президентка Каунаського департаменту Литовсько-Французького товариства БірUTE Стракшене.

Перший концерт відбувся у Вільнюсі в камерній залі Палацу конгресів Литовської академії музики й театру за сприяння завідувача кафедри духових і ударних інструментів — знаного соліста-гобоїста та диригента Робертаса Бейнариса. Саме до цього навчального закладу 40 років тому вступив Юрій Шутко, де навчався у класі професора, видатного флейтиста Альгердаса Візгірді.

Піаніст Юсуке Ішії музичну освіту здобув у Музичному коледжі Кунітачі у рідній Японії. Потім вступив до Національної вищої консерваторії Парижа, де вивчав гру на фортепіано, теорію музики та вокальний акомпанемент.

Сучасна класична музика — його особливий інтерес. У цій галузі він співпрацював з багатьма композиторами, такими як Юміко Йокой, Ален Лув'є, Маттіас Пінчер, Марк Андре, Мартін Маталон, Жерар Пессон, Жак Лено, та записав компакт-диски. Сьогодні Юсуке Ішії є докторантом Каунаського технологічного

■ ВИСОКА НОТА

Дует в альма-матер

Флейтист Юрій Шутко зіграв у Литві разом з японським піаністом заради підтримки українців у війні

університету, куди вступив через бажання познайомитися з творчістю легендарного литовського композитора Вітаутаса Бацевічюса, музику якого він записав і видав минулого року.

Виконання відомих творів французьких композиторів українсько-японським дуетом викладачі та студенти академії музики й театру зустріли гучними оваціями. Справжній фурор музиканти викликали на концерті, що відбувся в музеї Мікалоюса Константінаса Чюрльоніса в Каунасі. До камерної зали завітала сила-силенна людей, тож довелося приставляти додаткові крісла. За словами організаторки БірUTE Стракшене, цього виступу жителі Каунаса з нетерпінням чекали майже два місяці, а обговорюють кілька тижнів поспіль.

У переповненому залі музикознавець Даріос Кучінскас познайомив публіку з історією написання музичних творів, які виявилися знаковими для композиторів. Так, «Концертно для флейти й фортепіано» Сесіль Шамінад написала 1902 року на замовлення Паризької консерваторії для випускного іспиту флейтистів. Цей твір і досі користується чималою популярністю.

Сюїту «Гравці на флейті» Альбер Руссель 1924 року створив про відомих в історії флейтистів — бога Пана, пастиря Тітіра, Кришні та головного героя роману Анрі де Реньє «Гришна жінка» — Месьє де

Пезоді, який майстерно грав на флейті, але все ж більше любив жінок... Кожну частину твору він присвятив відомим флейтистам.

А Франсіс Пуленк 1957 року взявся писати сонату для флейти й фортепіано, тому що обоюдно духові інструменти, звучання яких нагадує людський голос. Відтак соната стала найзнаковішим твором у репертуарі флейтистів.

Така ж доля спіткала й сонату композитора та органіста Сезара Франка, який написав її у 63 роки і завдяки їй отримав визнання та славу. У порівнянні з переважною частиною камерного репертуару цей твір вирізняється складністю фортепіанної партії. Композитор, маючи від природи великі руки, наситив її фактуру потужними акордовими й октавними пасажами, з якими ефектно впорався піаніст Юсуке Ішії. Його чуйна гра в дуеті з українським флейтистом Юрієм Шутком підкорила серця литовської публіки.

«Я у захваті від професійного виконання Юсуке Ішії, професійна майстерність якого дозволила нам лише за дві репетиції досягти гармонійної гри в інтернаціональному дуеті», — поділився враженнями Юрій Шутко, який єдиний в Україні грає на золотій флейті японської фірми Sankyo та є її обличчям у світі.

Водночас він зазначив, що одразу ж пристав на запропоновану Даріосом Кучін-

Концерт Юрія Шутка та Юсуке Ішії в Каунасі.

Юрій Шутко та Юсуке Ішії з організаторами концерту у Вільнюсі — Даріосом Кучінскасом, Робертасом Бейнарисом та Казисом Даугею.

Фото надані авторкою.

скасом ідею виконати французьку музику в Литві в дуеті з японським піаністом. «Вона видалася мені блискучою, хоч і дещо ризикованою. Зрештою я отримав неоціненний досвід дуетного виконання і їй досі перебу-

ваю під враженням від співпраці з японським колегою. Сподіваюся, це не востаннє», — поділився Юрій Шутко, дякуючи литовським друзям за чудову організацію благодійних концертів. ■

ЗНАЙ СВОЇ ПРАВА

Програма медичних гарантій у 2024 році

МОЗ пояснює, як отримати безкоштовні послуги

Валерія МУСХАРІНА

Сьомий рік поспіль в Україні діє Програма медичних гарантій (ПМГ) — проект, що визначає перелік та обсяг медичних послуг, виробів та лікарських засобів, повну оплату надання яких пацієнтам гарантує держава за рахунок коштів Державного бюджету України. Таку послугу втілюють заради досягнення універсального охоплення населення медичними послугами, аби кожен громадянин нашої країни мав змогу отримати своєчасну медичну допомогу в необхідному обсязі й не зазнаючи при цьому катастрофічних витрат.

Як зазначає Національна служба здоров'я України, бюджет Програми на 2024 рік становить понад 159 млрд гривень, з яких 5,2 млрд гривень виділено на реімбурсацію лікарських засобів. Як і раніше, цього року ПМГ охоплює всі основні види медичної допомоги: первинну, спеціалізовану, екстрену, паліативну допомогу та реабілітацію в сфері охорони здоров'я як дорослим, так і дітям.

Цього року Програма медичних гарантій фокусуватиметься на відновленні здоров'я та людського потенціалу: послуги з реабілітації, психічного здоров'я, а також нові напрями, що спрямовані на лікування безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій, і трансплантація.

З чого складатиметься програма?

Пакети медичних послуг — це перелік гарантованого державою обсягу медичних послуг, який може отримати кожна особа відповідно до визначених у цих пакетах підстав для надання допомоги. Пакети складаються з двох частин: специфікацій (обсягу послуг, який пацієнти можуть отримати) та умов закупівлі (вимог до організації надання допомоги, наявності фахівців та обладнання). Інформація про всі пакети медичних послуг доступна на офіційному вебсайті НСЗУ.

Програма медичних гарантій у 2024 році включає 44 пакети послуг. Зокрема, додаються три нові:

- «Лікування безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій (запліднення in vitro)»;

- «Лікування дорослих та дітей методом трансплантації органів»;

- «Лікування дорослих та дітей методом трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин».

Дія цього Порядку, пишуть у МОЗ, поширюється на всі заклади охорони здоров'я незалежно від форми власності та фізичних осіб-підприємців, які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, що відповідають вимогам для надання відповідних послуг з медичного обслуговування населення.

Незважаючи на війну, тарифи, за якими НСЗУ сплачуватиме медзакладам, у 2024 році не зменшені. Їх, за словами організації, вдосконалено та пріоритетовано.

Зокрема, переглянули базову ставку в хірургічних пакетах, яка становить 8 тис. 735 грн, та певні коефіцієнти діагностично-споріднених груп (ДСГ). Впроваджуються нові групи, в залежності від складності послуги при операціях, зокрема, з керастопластики, трансплантації рогівки, встановлення штучного орбітального імплантата чи кришталика.

До того ж за умови виконання двох або більше операцій (множинні або чисельні в рамках одного пролікованого випадку), що входять у відповідні ДСГ, застосовується новий підхід, що включає оплату кількох операцій (не більше трьох) із застосуванням відповідних вагових коефіцієнтів.

За реабілітацію у стаціонарних умовах базова ставка за пролікований випадок становить 19 тис. 769 грн. Однак за реабілітаційні послуги найвищої складності (наприклад, стану після травматичного ушкодження спинного мозку та головного мозку) НСЗУ сплачуватиме понад 41 тис. грн. Вод-

ночас за операції високої складності (наприклад, інсульт у післягострому періоді) — понад 31 тис. грн.

Послуги з трансплантації НСЗУ сплачуватиме в залежності від виду трансплантованого органа, а також окремо сплачуватиметься дотрансплантаційний та посттрансплантаційний період. Наприклад, витрати за трансплантацію серця для НСЗУ обійдуться в понад 2 млн грн, а за трансплантацію легень — понад 2,6 млн грн.

Пріоритетні напрями

Пріоритетом у Програмі медичних гарантій, інформує МОЗ, на 2024 рік залишається охорона материнства та дитинства. Ставка за новим напрямом ПМГ-2024 лікування безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій (запліднення in vitro) становитиме 60 тис. 324 грн за один повний цикл, до якого буде застосовано коефіцієнти відповідно до використаного методу запліднення яйцеклітини, а також повноти циклу.

Продовжується надання медичних послуг за пакетом «Медична реабілітація немовлят, які народилися передчасно та/або хворими, протягом перших трьох років життя»: за кожен надану послугу медзаклади отримуватимуть 10 тис. 820 грн.

За одним із найвищих тарифів у Програмі медичних гарантій оплачуватиметься медична допомога новонародженим, зокрема за проведення хірургічних операцій. Так, за лікування малюка з масою 2 кг 500 г або більше з гестаційним віком 37 повних тижнів і більше заклад отримає 13 тис. 189 грн. Тоді як за хірургічне лікування передчасно народженого малюка з масою при народженні менш ніж 750 г — понад 551 тис. грн.

Тариф за медичну допомогу при пологах становитиме 15 тис. 137 грн. Тариф для закладів, що надаватимуть комплексні медичні послуги матері й дитині, — майже 20 тис. грн.

Збережено й тарифи на лікування онкологічних захворювань (у пріоритеті залишаються 6 інструментальних досліджень для раннього виявлення онкологічних захворювань). Приміром, за хіміотерапевтичне лікування одного пацієнта упродовж року заклади отримуватимуть 36 тисяч, однієї дитини — до 131 тис. грн, а онкогематологічних захворювань — 74 тис. грн.

Один із найважливіших напрямів Програми — сталість функціонування мережі закладів охорони здоров'я та надання медичної допомоги нашим громадянам у зоні бойових дій.

За пакетом «Готовність та забезпечення надання медичної допомоги населенню, яке перебуває на території, де ведуться бойові дії» тариф визначається як глобальна ставка на місяць, що дорівнює фактичній вартості медичних послуг за пакетами з надання стаціонарної допомоги і проведення хірургічних операцій: «Психіатрична допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах», «Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах», «Діагностика та лікування дорослих і дітей, хворих на туберкульоз, у стаціонарних та амбулаторних умовах» відповідного надавача медичних послуг.

Що не входить до пакета лікування?

До Програми медичних гарантій не входять певні платні послуги, відповідно до постанови КМУ від 17.09.1996 № 1138, зокрема:

- * проведення профілактичних щеплень особам, які від'їжджають за кордон за викликом, для оздоровлення в зарубіжних лікувальних або санаторних закладах, у туристичні подорожі тощо за власним бажанням або на вимогу сторони, що запрошує;

- * проведення профілактичних щеплень усім особам, які бажають їх зробити поза

У 2024 році на програму медичних гарантій буде виділено 159 млрд грн

Уряд ухвалив Порядок реалізації програми медичних гарантій на 2024 рік.
Фото з сайту «Медична справа».

Тарифи за пакетами Програми медичних гарантій у 2024 році вдосконалили.
Фото з сайту «20 хвилин».

схемами календаря профілактичних щеплень в Україні;

- * медичні огляди для отримання візної візи (крім службових відряджень державних службовців та при виїзді на лікування за наявності відповідних медичних документів);

- * попередні профілактичні медичні огляди при прийнятті на роботу та для отримання посвідчення водія транспортних засобів (окрім випадків, коли медичні огляди проводяться за направленнями органів державної служби зайнятості);

- * медичні огляди для отримання дозволу на право отримання та носіння зброї громадянами (окрім періоду дії воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях), а також відповідні періодичні профілактичні медичні огляди;

- * видача бланків особистої медичної книжки, копії медичної довідки, витягу з історії хвороби;

- * організація медичного огляду призовників і допризовників;

- * проведення медичного огляду (досліджень) на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння водіїв транспортних засобів.

Куди звертатися, якщо виявили порушення?

Однак стається так, що правила, прописані в законі, не виконуються належним чином. Ви або ваші близькі можуть поскаржитися на неправомірні дії лікаря як на місцевому рівні, так і в НСЗУ. Для цього варто пам'ятати чіткий алгоритм формування скарги.

Спершу слід звернутися з питанням та роз'ясненням до керівника чи засновника

лікарні. Якщо розмова не дає результату, подавати скаргу до НСЗУ. Для цього вам потрібно:

- * заповнити електронну форму на сайті НСЗУ;

- * зателефонувати до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77;

- * надіслати листа на електронну пошту: info@nszu.gov.ua або ж листа на звичайну пошту за адресою: проспект Степана Бандери, 19, м. Київ, 04073;

- * написати звернення на особистому прийомі громадян.

У скарзі маєте вказати таку інформацію:

- * Прізвище, ім'я та по батькові пацієнта, дату народження (в форматі день, місяць, рік народження). У випадку написання скарги від імені третьої особи необхідно надати документи, що підтверджують право представляти інтереси іншої особи.

- * Детальний опис ситуації, дата події.

- * Назва лікарні, за можливості — код ЄДРПОУ.

- * Посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка вимагала оплату за медичні послуги, ліки чи інші матеріали, чи відмовлялася надати послугу.

- * Сума коштів, яку довелося витратити чи яку вимагали. За наявності — копії чеків.
- * Контакти: номер мобільного чи стаціонарного телефону, електронну адресу, поштову адресу.

Дзвінок до контакт-центру НСЗУ чи подання скарги допомагає налагодити медичну систему і своєчасно виявити порушення, тож Національна служба здоров'я України реагує на кожне звернення. Адже таким чином пацієнти допомагають покращувати медичну систему. ■

Олексій ПАВЛИШ

■ ТЕНІС

Сімейний успіх

Сестри Людмила і Надія Кіченок підтвердили статус найкращих українських парниць

Сестри Кіченок вийшли до парного фіналу турніру WTA 500 у Чарльстоні.
Фото: Великий теніс України.

Після двох поспіль хардових «тисячників» — в Індіан-Веллсі та Маямі — найсильніші тенісистки світу почали підготовку до «Ролан Гарроса», відкривши турніром серії WTA 500 у Чарльстоні ґрунтово-частину сезону.

Зелені корти Чарльстона — особливі для першої ракетки України Еліни Світоліної, яка саме на цих змаганнях рік тому повернулася до WTA-туру після декретної відпустки. За цей рік Еліні вдалося сповна відновити свої позиції в еліті світового тенісу: 29-річна українка виграла змагання у Страсбурзі та стала фіналісткою турніру в Окленді, а також повторила свої найкращі результати на двох «шоломах» — чвертьфінал «Ролан Гарроса» та півфінал Вімблдона. Такі результати дозволили Світоліній піднятися до топ-20 таблиця про ранги.

Якщо у 2023 році Еліна програла в Чарльстоні уже в першому колі, то цього року, маючи статус сьомої сіяної, розпочала турнір одразу з другого раунду. Щоправда, на розклад матчів українки вплинула погода: через дощ Світоліна була змушена за один день зіграти два матчі. Перший — проти австралійки Севілл — Еліна виграла «на класі» (6:2, 6:4), а от матч проти 11-ї сіяної бельгійки Мертенс відверто не склався (4:6, 1:6).

Також у Чарльстоні виступили три наші представниці топ-40 — Ангеліна Калініна, Даяна Ястремська та Леся Цуренко. Леся і Даяна програвли перші ж свої матчі (проти

Шарми і Лінетт відповідно), а Ангеліна вдруге за останні два тижні обіграла колишню першу ракетку світу Каролін Возняккі з Данії (6:2, 6:3). Вийти до

чвертьфіналу їй завадила майбутня фіналістка, «нейтральна» росіянка Дар'я Касаткіна — 1:6, 4:6.

Найкраще ж серед представ-

ниць нашої збірної у Чарльстоні зіграли Людмила і Надія Кіченок. Сестри-близнючки останні кілька років майже не грають разом (Людмила переваж-

но виступає в тандемі з латвійкою Остапенко, а Надія час від часу змінює партнерок), проте у США вирішили вперше з жовтня 2023-го зіграти в дуеті. І така співпраця вийшла напрочуд вдалою — 31-річні українки пробились до свого восьмого спільного фіналу!

«Це чудове відчуття — вийти до фіналу. Особливо коли граєш на одному боці корту зі своєю сестрою. Ми насолоджувались цим тижнем», — підсумувала спільний виступ Людмила.

Фінал Чарльстона допоміг обом сестрам покращити свої позиції в парному рейтингу: Людмила цей тиждень розпочинає 18-ю, а Надія піднялась до топ-50 (42-ге місце). Їхній результат також важливий у контексті підготовки до олімпійського турніру в Парижі, який цього літа пройде на ґрунті.

Далі сестри разом зі Світоліною, Цуренко та дебютанткою збірної Юлією Стародубцевою ідуть до Флориди, де цього тижня боротимуться з румунками за вихід до фінальної стадії Кубка Біллі Джин Кінг.

Значно скромніші результати українців в АТР-турі. Перша ракетка країни (186-те місце у світовому рейтингу) Віталій Сачко, пропустивши понад два місяці через травму, лише набирає форму, а ветеран збірної Ілля Марченко, котрий цього тижня грає на «челленджері» в корейському Пусані, балансує на межі топ-250. Натомість великий спад має Олексій Крутих — 24-річний киянин, який іще рік тому боровся за топ-150, зараз через серію поразок опустився за межі топ-400. ■

Григорій ХАТА

■ ОЛІМПІЗМ

Підсанкційний статус

Незалежні аналітики з хорошою репутацією допомагають МОК повторно перевіряти «нейтральність» російських та білоруських атлетів

За задумом організаторів Олімпіади-2024, річка Сена в Парижі має стати серцем церемонії відкриття Ігор.
Фото з сайту www.cbsnews.com.

Вітчизняні атлети активно працюють над здобуттям олімпійських ліцензій. Перебуваючи в Парижі, міністр молоді та спорту України Матвій Бідний повідомив, що вже 83 українські спортсмени отримали перепустки на ОІ-2024.

Очільник Мінмолодьспорту обговорив з французьким міністром спорту, олімпійських та паралімпійських ігор Французької Республіки Амелі Удеа-Кастера важливість створення найкращих умов для українських спортсменів у Парижі. Вочевидь питання бойкоту Україною паризьких Ігор, куди МОК допустив російських та білоруських атлетів, не стоїть.

Водночас українська спортивна спільнота активно працює над тим, аби на Іграх у Парижі не було атлетів, які підтримують війну росії проти України. Вітчизняні спортивні федерації, Мінмолодьспорту та НОК України прискіплюють відслідковують, хто з російських та білоруських спортсменів підтримує війну проти України і чи не отримали вони допуск до Ігор у Парижі.

З'ясувалося, що на олімпійській кваліфікаційній турнір з боротьби російська сторона заявила чисельну групу борців, які не відповідають критеріям «нейтральності». У спільному листі очільник Мінмолодьспорту Матвій Бідний, президент НОК України Вадим Гуптайт та президент Асоціації спортивної боротьби України Юрій Копитко надали МОК та Міжнародній федерації з боротьби докази підтримки цими спортсменами війни в Україні, їхньої участі

у пропагандистських заходах, їхніх публічних висловлювань на підтримку російського режиму та відвідувань ними тимчасово окупованих росією територій України й закликали іноземних колег вжити заходів для недопущення вищезазначених осіб до міжнародних змагань, зокрема і кваліфікаційних турнірів на Олімпіаду-2024.

У МОК повторно перевірку провели, звернувшись по допомогу до незалежних аналітиків з хорошою репутацією, й поза олімпійським відбором залишили чотирьох із дев'яти російських борців.

Звичайно, на росії одразу заявили про дискримінацію та політизацію спорту. Натомість президент Міжнародного олімпійського комітету Томас Бах наголосив: «Щодня ми спостерігаємо дедалі агресивніші заяви з боку російської влади та чиновників. Утім кричуще порушення ними Олімпійської

хартії призвело до наших дій у відповідь. Водночас ми наголошуємо, що спортсмени не можуть відповідати за дії свого уряду. Якщо вони підтримують ці дії, вони піддаються санкціям. Але якщо це не так, вони повинні мати ті самі права, що й інші».

Наразі у Парижі можливість виступити мають 12 російських атлетів. Утім і про них мер Парижа Анн Ідальго говорить: «Російським та білоруським спортсменам не будуть раді у французькій столиці».

До слова, планується, що на церемонію відкриття ОІ-

2024 росіян та білорусів не допустять. При цьому французькі спецслужби наполягають, що запланований формат церемонії відкриття та параду спортсменів, що має відбутися на набережній Сени, несе багато ризиків для безпеки і має бути змінений на «план Б». ■

СПОРТ

Маріно Бушич
боснійський наставник ФК «Шахтар»
(Донецьк)

«Ми граємо у футбол так, щоб забивати більше, ніж суперник. Ми не граємо у відсторонений футбол, просто чекаючи і не роблячи нічого, сподіваючись, що не пропустимо».

УКРАЇНА МОЛОДА
СЕРЕДА, 10 КВІТНЯ 2024 | 15

ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

За браком майстерності

Завдяки промахам суперників «Шахтар» зміцнив лідерство в національному чемпіонаті

Григорій ХАТА

Під час кожного чемпіонату країни, напевно, головне, чого прагнуть шанувальники футболу, — це побачити справжні чемпіонські перегони. Запеклі, напружені, масштабні. Початок нинішнього сезону виглядав багатообіцяючим. Але великій кількості претендентів на чемпіонство зберегти після зимової перерви запеклий характер золотої лихоманки виявилось дуже непросто. Що ближче фініш, то більшим стає відрив лідера чемпіонату (за втраченими очками) від переслідувачів. Дивуватися ж тому, що лідером цих перегонів став «Шахтар», узагалі не слід. «Важко грати проти «Шахтаря», — визнають суперники.

На початку сезону львівський «Рух» видав потужний старт, але витримати потрібний темп не зміг. Після поразки «гірникам» (1:3) у 23-му турі очільник львівського колективу Віталій Пономарьов наголосив: «Недостатність майстерності та класу відіграла важливу роль. У нас молода команда, психологічно ми програли в перші 20 хвилин».

Можна сказати, що подібні формулювання тими чи іншими словами виказують і решта наставників команд-претендентів, кадровий та ігровий потенціал яких значно поступається «Шахтарю».

«Реалізація плюс майстерність: цього сьогодні нам не вис-

Новачок УПЛ — черкаський ЛНЗ — відібрав важливі очки у «Динамо».
Фото з сайту fcdynamo.com.

тачило», — заявив після втрати очок у матчі з «Ворсклою» головний тренер «Кривбасу» Юрій Вернидуб.

Напряму не говорить, але розуміє проблему й наставник «Динамо» Олександр Шовковський, підопічним котрого вочевидь бракує чемпіонської психології.

Без сумніву, змагатися за чемпіонство й паралельно втрачати очки у поєдинках із командами з нижньої частини турнір-

ної таблиці — справа зовсім не чемпіонська.

Кілька турів тому динамівці втратили очки у матчі з представником аутсайдерської групи — «Вересом», а минулого ігрового вікенду поділили очки з дебютантом елітного дивізіону — ЛНЗ. Формальною причиною втрати очок у грі з представником Черкащини стала груба помилка резервного воротаря Руслана Нещерега, проте, на переконання ветерана «біло-

синіх» Андрія Ярмоленка, погано зіграла вся команда.

«В атаці — не забили, в обороні — припустилися помилки. Справді, прикра нічия, але рухаємось далі», — сказав після невдалої домашньої гри Шовковський. Тепер у турнірній таблиці динамівці відстають від «Шахтаря» вже на чотири очки, й однією лише перемогою в очному протистоянні цей гандикап не відіграєш.

ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. 23-й тур. «Верес» — «Оболонь» — 3:0, «Чорноморець» — «Олександрія» — 3:2, «Колос» — «Металіст-1925» — 1:1, «Шахтар» — «Рух» — 3:1, «Минай» — «Полісся» — 2:3, «Динамо» — ЛНЗ — 1:1, Кривбас — «Ворскла» — 1:1.

Турнірне становище: «Шахтар» — 49 (21 матч), «Кривбас» — 47, «Динамо» — 45 (21), «Дніпро-1» — 42 (22), «Рух» — 39, «Полісся» — 36, «Ворскла» — 30, «Чорноморець» — 29 (22), «ЛНЗ» — 26, «Колос» — 25 (22), «Олександрія» — 24 (22), «Зоря» — 22 (22), «Верес» — 19 (22), «Оболонь» — 18 (22), «Металіст-1925» — 17, «Минай» — 14 (22).

А «гірники» за грою все більше наближаються до стандартів їхнього нового наставника. Окрім чемпіонату, хороші шанси на успіх підопічні Маріно Пушича мають і в Кубку. У півфіналі цього турніру «гірники» розгромили «Чорноморець» (4:1) і тепер готуються до вирішальної битви за трофей (15 травня у Рівному) проти «Ворскли», котра в своєму півфінальному матчі переграла «Полісся» (1:0).

Гру «гірників» у перші 20-25 хвилин матчу проти «Руху» Пушич назвав фантастичною. А той факт, що його підопічним не вдалося зберегти свої ворота «сухими», пояснив особливістю тактики: «Ми граємо у футбол так, щоб забивати більше, ніж суперник. Ми не граємо у відсторонений футбол, просто чекаючи і не роблячи нічого, сподіваючись, що не пропустимо. Тому є велика різниця в підході до гри. Коли ви граєте у футбол так, як це робимо ми, то завжди є ймовірність пропустити, адже вам також доводиться проходити оборону суперника».

БАСКЕТБОЛ

Вагомі аргументи

Переможець регулярного чемпіонату розпочав півфінальну серію «плей-оф» з поразки

Григорій ХАТА

Коли без мінімального спротиву команді вдається подолати регулярний чемпіонат і так само легко продовжити рухатися й у серії «плей-оф», може здатися, що й кінцівка сезону виглядатиме для неї так само легко. Переважання суперника на 16 очок по ходу першого матчу півфінальної серії, без сумніву, тільки додає впевненості у власних силах. Власне, що може змусити тебе думати інакше?

А таким пробуджувальним аргументом може стати сам суперник, котрий по ходу поєдинку поступається тобі з двозначною різницею, але в підсумку знаходить сили й у гостях здобуває сенсаційну перемогу.

Регулярний чемпіонат «Дніпро» завершив із показником 26 перемог і одна поразка. У чвертьфіналі «плей-оф» чинний чемпіон нокаутував конкурента, двічі без проблем розбивши львівську «Політехніку-Галичину» — 97:53, 101:49. Виглядало так, що й на старті півфінальної серії проблем у дніпряни бути не повинно: підтримка рідних стін, результативна гра лідерів, двозначний гандикап над суперником. Проте у «Черкаських мавп» — п'ятої команди «регулярки» — знайшовся вагомий аргумент проти потужної гри команди Володимира Ковалю. Зага-

лом, у першому матчі півфінальної серії обидва суперники показали максимальну продуктивність. Закинувши на двох 195 очок, «Дніпро» та «мавпи» встановили рекорд результативності сезону. А вирішальну роль, як показує статистика, для перемоги своєї команди зробила лава запасних черкаського колективу, котра суттєво перевершила своїх візаві з Дніпра (32 очки проти 12).

«Гра триває 40 хвилин, якщо першу половину матчу ми виграли, то в другій припустилися багато помилок. Ми закинули 97 очок — це добре. Але у захисті пропустили 98 — це забагато для нашого захисту. Однак перша гра — це лише початок. У другому матчі будемо грати лише на перемогу. Іншого вибору в нас немає», — наголосив лідер «Дніпра» Станіслав Тимофєєнко.

За словами очільника дніпровського колективу Володимира Ковалю, в заключній частині матчу його підопічні втратили концентрацію у захисті, дозволили супернику закинути дуже велику кількість триочкових кидків.

Цікаво, що єдиною поразки в «регулярці» «Дніпро» зазнав саме від «Черкаських мавп». Хоча була у команди Ковалю в регулярному чемпіонаті ще одна невдача, яка, щоправда, не знайшла свого відображення в турнірній таблиці. У

Однієї лише високої результативності виявилось замало, аби «Дніпро» переможно розпочав півфінальну серію «плей-оф» суперліги проти «Черкаських мавп».
Фото з сайту fbu.ua.

грудні минулого року «Дніпро» програв «Будівельнику», проте через кілька днів після тієї зустрічі столичний клуб оголосив, що відсутність фінансування змушує їх припинити виступи в чемпіонаті країни. Тож результати «гладіаторів» були анульовані й регулярний чемпіонат догравали вже без одного з головних його фаворитів.

Водночас столицю в «плей-оф» суперліги представляє «Київ-Баскет», котрий на третій позиції завершив першу частину сезону. У чвертьфіналі з великими зусиллями столичні «вовки» подолали «Прикарпаття-Говерлу» з Івано-Франківська (рахунок у серії — 2:1). А в півфіналі наразилися на шалений спротив другої команди регулярного чемпіонату — «Рівного» — 77:43.

Після розгрому баскетболісти «Київ-Баскета» мусили вибачитися перед уболівальниками та керівництвом за низьку якість своєї гри й пообіцяли, що до наступного побачення зроблять висновки й на домашньому паркеті виправлять грубі недоліки, аби серія до двох перемог знову повернулася до Рівного. ■

ОГОЛОШЕННЯ

Вважати дійсною датою видачі, втрачених, Свідоцтво про право власності виданих Головним управлінням житлового забезпечення Київської міської державної адміністрації від 19.08.2008 року на підставі Наказу 1390-С/ЮНП від 14.08.2008 року на ЗАТ «Трест Київміськбуд-1», а не вказані в оголошенні газети Голос України від 1.03.2024р номер 42 (8321) дати видачі Свідоцтва ЗАТ «Трест Київміськбуд-1» від 10.08.2008р.

■ ФРАНЦУЗЬКА ШАНУВАЛЬНИЦЯ

Бріжит Макрон — героїня в серіалі?

Політичну лідерку помітили на зйомках шоу «Емілі в Парижі»

Лада ОСА

Першу леді Франції Бріжит Макрон, одягнену в вишукане чорне вбрання, помітили на знімальному майданчику серіалу Netflix «Емілі в Парижі»: вона з'явиться як камео в одній із серій нового сезону. Разом з VIP-гостею з'явилася і Лілі Коллінз, головна героїня популярного серіалу. Про це пише Daily Mail.

В одному з інтерв'ю Лілі розповіла, що Бріжит — велика прихильниця шоу. Під час виступу в The Late Show зі Стівеном Кольбером акторку запитали, чи зустрічалася вона з президентом Франції Еммануелем Макроном. Вона відповіла: «Я особисто знайома з його чудовою дружиною. Насправді вона дуже полюбляє наш серіал».

Незважаючи на те, що шоу викликало критику за романтичне зображення паризького життя, не кажучи вже про часто необачну поведінку його персонажів, воно також стало одним із найуспішніших серіалів Netflix. Перший сезон (2020) переглянули 58 мільйонів разів протягом першого місяця на платформі, що зробило його справжнім хітом пандемії. Другий і третій сезони також набули популярності, і цілком імовірно, що з такими запрошеними зірками, як Бріжит Макрон, четвертий сезон не буде гіршим.

Виробництво нового сезону розпочалося у січні, через рік після того, як завершився третій. Netflix іще не оголосив, коли вийде четвертий сезон, але Лілі дала кілька натяків на те, яке майбутнє чекає на її героїню.

«Ми підготували для вас більше розваг, більше моди та, звичай-

Бріжит Макрон є великою шанувальницею серіалу.
Фото з сайту Кореспондент.net.

но, більше драми. Емілі доведеться вирішити, чи справді все, чого вона хотіла, є тим, що їй потрібно», — заінтригувала акторка.

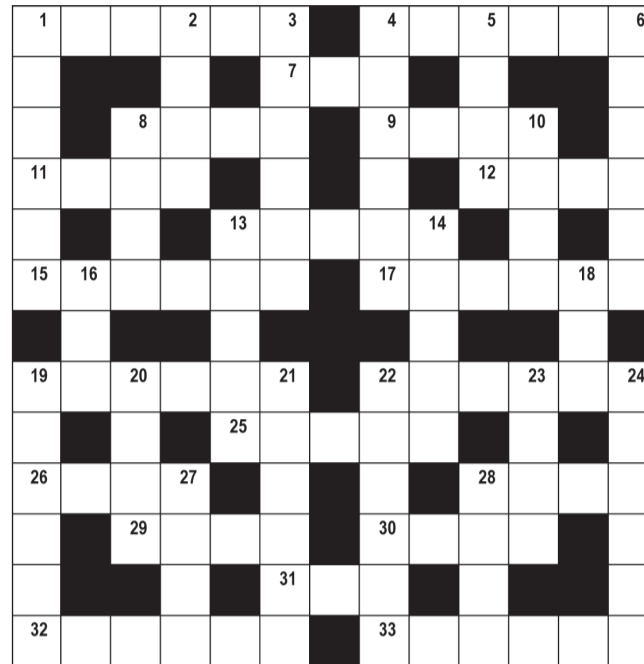
У першій частині серіал розповідає про активну чиказьку менеджерку соцмереж Емілі, яка приєдналася до престижної паризької маркетингової фірми Savoir. Культурні зіткнення, нові знайомства та бурхливі романи (зокрема, сага «вони не хочуть» між Емілі та її гарним сусідом-кухарем Габріелем, що вже має дівчину Каміллю).

У другому сезоні Емілі вирушає за межі Парижа, аби погуляти по Французькій Рив'єрі, де зустрічає нового коханця Альфі — підступного англійського банкіра. Серія закінчується карколомно як у професійному, так і в особистому плані для Емілі: команда Savoir утікає з

американської материнської компанії, яка відправила Емілі до Парижа.

У третьому сезоні Емілі «жонглює» двома роботами, одночасно працюючи на «Савау» та її колишню американську керівницю. Намагаючись знайти баланс, вона відчуває ще більшу прихильність до Габріеля. Наприкінці сезону Габріель і Камілла вирішують влаштувати імпровізоване весілля, однак в останній момент Камілла лише нареченого біля вівтаря. Фінал: Габріель розповідає, що зробив пропозицію Каміллі лише тому, що вона сказала йому, що вагітна.

Отже, що чекає на «Емілі в Парижі» в 4-му сезоні — доки не відомо. Але, судячи по перших трьох сезонах, попереду ще точно багато драми і гламуру. ■

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №15

По горизонталі: 1. Країна Східного Сонця. 4. Японська мафія. 7. Давньоегипетський бог пустелі, хаосу, війни та смерті. 8. Певний відрізок часу в радіофері. 9. Найменша неподільна частинка речовини. 11. Невеликий військовий підрозділ в Українській галицькій армії. 12. Південноамериканська домашня в'ючна тварина. 13. Країна зі столицею Хартум. 15. Іспанський мореплавець, який відкрив Америку. 17. Американський штат, де розташований полігон з випробування ядерної зброї. 19. Український народний смичковий музичний інструмент, що нагадує віолончель. 22. Нерідкий син. 25. Республіка в складі Росії, що межує з Монголією. 26. Пора року, на яку припадає Різдво. 28. Місто в Білорусі, залізничний вузол. 29. Добровольчий батальйон, підпорядкований Міністерству внутрішніх справ. 30. Річка на кордоні Німеччини і Польщі. 31. Система умовних знаків для передачі інформації. 32. Осіння квітка. 33. Медоносне дерево з білими пахучими квітками.

По вертикалі: 1. Конусоподібний виступ м'якого піднебіння в ротовій порожнині. 2. Ім'я народної артистки України, яка брала участь у студентському голодуванні у жовтні 1990 року. 3. Хижий птах. 4. Крива турецька шабля. 5. Ін'єкція. 6. Іс-

панська назва військово-морських сил. 8. Меблі для обіду. 10. Єврейський пісний хліб, який їдять на Песах. 13. Речовина, яка допомогла Солом'яному Бичку зловити диких звірів. 14. Карпатський мольфар, убитий ножом у 2011 р. 16. Хижа комаха. 18. Один з останніх князів Київської династії. 19. Ручний протитанковий гранатомет в армії США 1940—50 років. 20. Результат додавання. 21. Корова, яка не погуляла, без теляти. 22. Буддистський храм. 23. Трансляція програми по радіо чи телебаченню. 24. «А... мовчить собі, витріщивши очі! Як ягнята: «Нехай, — каже, — Може, так і треба». Так і треба! Бо немає Господа на небі!» (Тарас Шевченко). 27. Газ, якого найбільше у повітрі. 28. Давньогрецька ріка забуття. ■

Кросворд №14 від 3 квітня

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

■ ПРИКОЛИ

Мама каже Вовочці:
— Вовочко, не скачи, а то животики виросте величкі.
Візити Вовочка зустрів вагітну жінку:
— Що, доскакалась?

Два панки в автобусі їдуть. Бабуся звертається до одного з них:
— Синку, встань, будь ласка!
Інший йому:
— Неє, Вася, я знаю той прикол, не

вставай — вона на твоє місце сяде.

Після доброячої п'янки два куми (Іван та Петро) полягали спати. Петро ліг на дивані, а Іван — на підлозі. Вночі Іван зіпхав Петра на підлогу, а сам ліг на диван.

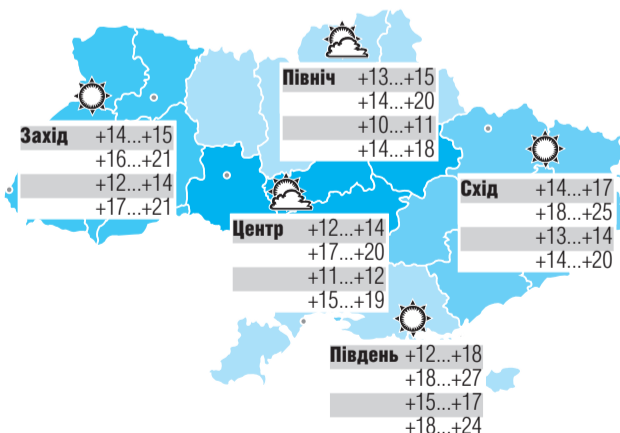
Ранок. Ще темно. Іван прокидається від дикого шуму та істеричних криків кума Петра:
— Іване! Увімкни світло, я з дивана злізти не можу!

■ ПОГОДА

11–12 квітня за прогнозами синоптиків

Київ: ясно, без опадів. Вітер північно-західний, 1-3 м/с. Температура вночі +14...+5, удень +16...+21. Післязавтра вночі +11...+12, удень +15...+19.

Курорти Карпат: хмарно, без опадів.
Славське: вночі +7...+9, удень +10...+13.
Яремче: вночі +8...+9, удень +11...+15.
Міжгір'я: вночі +10...+11, удень +11...+20.
Рахів: вночі +9...+11, удень +13...+19.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції:
+38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції:
ukrmloda@ukr.net
Рекламне бюро:
reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації:
454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем —
vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенкі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується
у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. блоку 71
«Видавничий дім
«Високий Замок» — у Львові
Зам. блоку № 71
Верстка та виготовлення
фотоформ —
комп'ютерний центр
редакції «УМ»,
Газета виходить
щосередини
Тираж 58168